

KORY s.r.o. Chrast'ová 43 A, 831 01 Bratislava

REMESELNÝ PIVOVAR HLUŠKÁR

**Zámer podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní
vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov**

Júl 2020

OBSAH

I.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI	5
1.	NÁZOV	5
2.	IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO	5
3.	SÍDLO	5
4.	MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU OBSTARÁVATEĽA	5
5.	MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE KONTAKTNEJ OSOBY, OD KTOREJ MOŽNO DOSTAŤ RELEVANTNÉ INFORMÁCIE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A MIESTO NA KONZULTÁCIE	5
II.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	6
1.	NÁZOV	6
2.	ÚČEL	6
3.	UŽÍVATEĽ	6
4.	CHARAKTER NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	6
5.	UMIESTNENIE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	6
6.	PREHLÁDNÁ SITUÁCIA UMIESTNENIA NAVRHOVANEJ ČINNOSTI (MIERKA 1:50 000)	7
7.	TERMÍN ZAČATIA A SKONČENIA VÝSTAVBY A PREVÁDZKY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	7
8.	OPIS TECHNICKÉHO A TECHNOLOGICKÉHO RIEŠENIA	7
9.	ZDÔVODNENIE POTREBY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI V DANEJ LOKALITE	10
10.	CELKOVÉ NÁKLADY	12
11.	DOTKNUTÁ OBEC	12
12.	DOTKNUTÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	12
13.	DOTKNUTÉ ORGÁNY	12
14.	POVOĽUJÚCI ORGÁN	12
15.	REZORTNÝ ORGÁN	12
16.	DRUH POŽADOVANÉHO POVOLENIA NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV	13
17.	VYJADRENIE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PRESAHUJÚCICH ŠTÁTNE HRANICE	13
III.	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA	14
1.	CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	14

2. KRAJINA, KRAJINNÝ OBRAZ, STABILITA, OCHRANA, SCENÉRIA.....	21
3. OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA, KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA	24
4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA 27	
IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE	45
1. POŽIADAVKY NA VSTUPY.....	45
2. ÚDAJE O VÝSTUPOCH	48
3. ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH PRIAMYCH A NEPRIAMYCH VPLYVOCH NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	53
4. HODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK.....	57
5. ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA BIODIVERZITU A CHRÁNENÉ ÚZEMIA	59
6. POSÚDENIE OČAKÁVANÝCH VPLYVOV Z HĽADISKA ICH VÝZNAMNOSTI A ČASOVÉHO PRIEBEHU PÔSOBNIA	59
7. PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRESAHUJÚCE ŠTÁTNE HRANICE.	61
8. VYVOLANÉ SÚVISLOSTI, KTORÉ MÔŽU SPÔSOBIŤ VPLYVY S PRIHLIADNUTÍM NA SÚČASNÝ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V DOTKNUTOM ÚZEMÍ.....	61
9. ĎALŠIE MOŽNÉ RIZIKÁ SPOJENÉ S REALIZÁCIOU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	61
10. OPATRENIA NA ZMIERNENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV JEDNOTLIVÝCH VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	62
11. POSÚDENIE OČAKÁVANÉHO VÝVOJA ÚZEMIA, AK BY SA NAVRHOVANÁ ČINNOSŤ NEREALIZOVALA.....	62
12. POSÚDENIE SÚLADU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNOPLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU A ĎALŠÍMI RELEVANTNÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTMI.....	62
13. ĎALŠÍ POSTUP HODNOTENIA VPLYVOV S UVEDENÍM NAJZÁVAŽNEJŠÍCH OKRUHOV PROBLÉMOV	63
V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU S PRIHLIADNUTÍM NA VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	64
1. TVORBA SÚBORU KRITÉRIÍ A URČENIE ICH DÔLEŽITOSTI NA VÝBER OPTIMÁLNEHO VARIANTU	64
2. VÝBER OPTIMÁLNEHO VARIANTU ALEBO STANOVENIE PORADIA VHODNOSTI PRE POSUDZOVANÉ VARIANTY	64

3.	ZDÔVODNENIE NÁVRHU OPTIMÁLNEHO VARIANTU	65
VI.	MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA	67
VII.	DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIEK ZÁMERU.....	70
1.	ZOZNAM TEXTOVEJ A GRAFICKEJ DOKUMENTÁCIE, KTORÁ SA VYPRACOVALA PRE ZÁMER, A ZOZNAM HLAVNÝCH POUŽITÝCH MATERIÁLOV	70
2.	ZOZNAM VYJADRENÍ A STANOVÍSK VYŽIADANÝCH K NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PRED VYPRACOVANÍM ZÁMERU	71
3.	ĎALŠIE DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O DOTERAJŠOM POSTUPE PRÍPRAVY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A POSUDZOVANÍ JEJ PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	71
VIII.	MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU.....	72
IX.	POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV	72
1.	SPRACOVATELIA ZÁMERU	72
2.	POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) SPRACOVATEĽA ZÁMERU A PODPISOM (PEČIATKOU) OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA.....	72

POUŽITÉ SKRATKY

EIA	(environmental impact assesment) – posudzovanie vplyvov na životné prostredie
CHKO	chránená krajinná oblasť
CHVO	chránená vodohospodárska oblasť
NP	národný park
SR	Slovenská republika
ŠGDÚŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
R – ÚSES	regionálny územný systém ekologickej stability
ÚPD	územnoplánovacia dokumentácia

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. NÁZOV

KORY, s.r.o.

2. IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO

36 318 400

3. SÍDLO

Chrastová 43 A, 831 01 Bratislava

4. MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU OBSTARÁVATEĽA.

Ing. Ján Oravkin - konateľ
č.tel. 0948 908 021
Email: oravkin@kory.sk

5. MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE KONTAKTNEJ OSOBY, OD KTOREJ MOŽNO DOSTAŤ RELEVANTNÉ INFORMÁCIE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A MIESTO NA KONZULTÁCIE

Michal Oravkin
č.tel. 0948 866 388
Email: oravkin@kory.sk

Miesto na konzultácie: Turčianske Teplice, ul. Školská 9

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. NÁZOV

Remeselný pivovar Hluškár

2. ÚČEL

Účelom predloženého zámeru je posúdenie vybudovania remeselného pivovaru na lokalite parc.č. KN C: 853/2, 699/2, 870/1 v Turčianskych Tepliciach, k.ú. Diviaky. Pre potreby remeselného pivovaru bude potrebné vybudovať halu o rozmeroch 12 x 54 m, prístupovú komunikáciu, parkovacie miesta a spevnené plochy.

3. UŽÍVATEĽ

Užívateľom bude spoločnosť KORY, s.r.o.

4. CHARAKTER NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Posudzovaná investičná akcia predstavuje výstavbu haly, do ktorej bude situovaná technológia na výrobu piva. Vyrobené pivo v pivovare bude distribuované v 20 I KEG sudoch do reštaurácií, ktoré sa orientujú na predaj remeselného piva ako i iným záujemcov v bližšom aj širšom okolí.

Priestor, kde sa má vybudovať remeselný pivovar je situovaný vedľa Prievidzskej ulice v k.ú. Diviaky mesta Turčianske Teplice, v zóne určenej územno-plánovacou dokumentáciou pre priemysel a výrobu (plocha D2).

V zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení jeho noviel je činnosť zaradená do kapitoly 12–potravínarsky priemysel, položky 1 pivovary, sladovne, vinárske závody a výrobné nealkoholických nápojov, do časti B - zisťovacie konanie, bez limitu. Spoločnosť KORY, s.r.o. požiadala OU OSŽP v Turčianskych Tepliciach o upustenie od variantného riešenia zámeru. OU OSŽP Turčianske Teplice listom č.j OU-TR-OSZP-2020/000432-002-Ku zo dňa 16.6.2020 vyhovel žiadosti a tak navrhovateľ predkladá na posúdenie len variant remeselného pivovaru o ročnej kapacite 20000 hl piva.

5. UMIESTNENIE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Kraj:	Žilinský
Okres:	Turčianske Teplice
Obec:	Turčianske Teplice
Katastrálne územie:	Diviaky
Parcelné čísla:	KN C: 853/2, 669/2 (LV 559), KN E: 870/1

Posudzované územie je situované v k.ú. Diviaky mesta Turčianske Teplice v jeho severnej časti, v území označenom ako D2-navrhované plochy pre priemysel a výrobu (priemysel Diviaky- západ A). Lokalita je situovaná v blízkosti cesty III. triedy. Turčianske Teplice – Prievidza. V okolí sú situované prevádzky zberu železného odpadu (majiteľ objektov MAXIMA s.r.o. Martin), COOP Jednota Martin, spotrebné družstvo Turčianske Teplice, bývalý sklad dreva (Lesostav) teraz firma HIRO Invest Poprad, hospodársky dvor Poľnohospodárskeho družstva Turiec Dubové. Parcela severne od záujmovej lokality je vo vlastníctve Evanjelickej cirkvi a.s. Ivančiná. Južne od záujmového územia, za Prievidzskou cestou sú parcely a objekty Štátnych lesov š.p. a objekt AGRIE, s.r.o. Tvrdosín. Najbližšie za cestou sa nachádzajú objekty autodopravy (Milan Kapusta – autodoprava) a rodinný dom ul. Prievidzská 1137/7. V neďalekej vzdialenosti 149 m východne prechádza železničná trať Vrútky – Hronská Dúbrava, objekty železničnej stanice sú vzdialené 236 m východne.

6. PREHL'ADNÁ SITUÁCIA UMIESTNENIA NAVRHOVANEJ ČINNOSTI (MIERKA 1:50 000)

Prehľadná situácia v mierke 1:50 000 je uvedená v kap. VI.

7. TERMÍN ZAČATIA A SKONČENIA VÝSTAVBY A PREVÁDZKY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Začiatok stavebných prác : 03/2021

Ukončenie prác a začatie prevádzky: 09/2021

8. OPIS TECHNICKÉHO A TECHNOLOGICKÉHO RIEŠENIA

Predložený zámer uvažuje s výstavbou haly na výrobu piva o rozmeroch 12x54 m na pozemku 853/2 s dopravným napojením cez parcelu 699/2, ktoré sú vo vlastníctve investora. Vstup do areálu z Prievidzskej cesty (parcela E 870/1) je vo vlastníctve SR – Slovenský pozemkový fond Bratislava.

Výrobná hala bude vybudovaná ako železobetónový skelet opláštený PUR panelmi. Výška haly bude 8,8 m. Hala bude jednopodlažná, jedine v severnej časti haly, kde bude vyčlenený skladový priestor, bude hala dvojpodlažná. Na druhom podlaží bude priestor pre administratívu, sociálne zariadenia, archív a zasadačka.

V prízemí bude osadená technológia na výrobu piva, čistička a plnička KEG sudov, kotolňa, chladené sklady na suroviny a hotové výrobky, šatňa pre zamestnancov so sociálnym zázemím. Vstup do haly a manipulácia so surovinami a výrobkami bude vrátami zo severnej strany, vstup zamestnancov z východnej strany. Únikový východ a zároveň montážny vstup bude situovaný na východnej strane haly v jej južnej časti.

Údaje o stavbe: celková plocha	3 184 m ²
Zastavaná plocha halou	648 m ²
Spevnené plochy	1 126 m ²
Zeleň	1 410 m ²

Výrobná hala bude napojená na verejný vodovod, kanalizáciu, elektrickú energiu a rozvod zemného plynu. Prístup do remeselného pivovaru bude zo severovýchodnej strany pozemku, odbočením z Prievidzskej cesty.

Sociálne zázemie pre zamestnancov bude vyčlenené v priestoroch objektu (šatňa, WC a sprcha). Vykurovanie priestorov a príprava TUV bude kotlom na zemný plyn s predpokladaným príkonom 20 kW. Výroba pary na ohrev technológie na výrobu piva bude plynovým parným generátorom s predpokladaným výkonom/príkonom 226 /243 kW a produkciou horúcej pary od 150 do 300 kg za hodinu.

Investor bude pivo ponúkať zmluvným odberateľom v 20 l KEG sudoch v bližšom aj širšom okolí.

Manipulačné priestory: – voľný spevnený priestor pred severným vstupom do haly a pozdĺž haly z východnej strany. Zásobovanie a odvoz tovaru bude zo severnej strany haly.

Investor zabezpečí technické vybavenie pivovaru prostredníctvom známych výrobcov a dodávateľov výrobných technológií. Pivovar bude členený na nasledovné prevádzkové súbory:

1. príprava mladiny

- príprava sladového šrotu (šrotovník/ mlyn)
- kompletný blok varne – kompaktný štvornádobový blok varne o objeme 1 nádoby 1000 l, v nerezovom prevedení a izoláciou zabráňujúcou možnosti popálenia. Súčasťou varne je nádoba na vodu o objeme 3000 l.

2. Fermentácia /kvasenie

- fermentačné cylindrokónické tanky (40 ks) - nerezové tanky, izolované, s predpokladaným objemom 2000 l/ks. Tank bude vybavený sanitačnou umývacou hlavica, teplotným čidlom a automatickou jednotkou na riadenie kvasných teplôt, tank má konické dno v 60° uhle. Tanky zabezpečujú skrátenie doby výroby piva, umožňujú viesť proces kvasenia a dokvasovania s veľkou presnosťou, zabezpečujú vysokú mikrobiologickú čistotu piva.

3. ostatné technologické zariadenia

- kompresor s odlučovačom oleja
- jednoplášťový izolovaný zásobník na demineralizovanú vodu s potrebným objemom (cca 5000 litrov);
- glykolový chladiaci systém na chladenie mladiny a fermentácie - 2 000 l nádrž glyklovej vody a 3000 l nádrž na chladiacu vodu
- kvasnicové hospodárstvo (nádoby na kvasnice z nehrdzavejúcej ocele);
- sanitácia - nádoba na sanitačný roztok + sanitačná stanica bude zaisťovať čistotu bloku varne, potrubných rozvodov a fermentačných tankov (stanica CIP 2x 200 l mobilná s ohrevom);

- umývačka KEG sudov s kapacitou KEG 60-100 ks/hod. Súčasťou je aj nádrž na alkalický prostriedok a horúcu vodu.
- potrubné rozvody (nerezové).

Celkové vybavenie prevádzky bude v súlade s predpismi Potravinového kódexu a záväznými normami EÚ pre potravinársku výrobu.

Projektovaný maximálny ročný objem výroby je 20 000 hl piva.

Investor uvažuje, že bude pivo variť denne (5 dní v týždni) a plánuje ponúkať viaceré druhy pív (nefiltrované, nepasterizované rôznej stupňovitosti - 11° svetlé pivo pľežského typu, pšeničné 12° belgického typu, 14° svetlé pivo typu IPA, nízkoalkoholické pivo 6° ochutené. Okrem toho investor plánuje variť rôzne sezónne špeciality (rôzne príchute, rôzne stupňovitosti).

Výrobný proces

Pivo sa vyrába zo sladu, chmeľu a vody pôsobením pivných kvasníc. Proces výroby sa skladá zo sladovania (prípravy a výroby mladiny), kvasenia a stáčania piva.

Celý proces prípravy mladiny je veľmi zložitý, pozostáva z množstva biochemických reakcií, ktorých výsledok má vplyv na zloženie mladiny a tým aj na kvalitu piva. Extrakt pivovarníckej mladiny obsahuje všetky živiny, ktoré kvasnice potrebujú pre svoju životnú činnosť. Sú to najmä cukry, dusíkaté látky - aminokyseliny a stráviteľné bielkoviny, minerálne látky (fosforečnany, draslík, horčík, železo a chloridy). Pri kvasení sa zloženie podstatne mení. Činnosťou kvasníc ubúda extrakt - sušina, cukry sa menia na alkohol a oxid uhličitý, obsah rozpustených dusíkatých látok spotrebujú kvasnice na stavbu nových buniek. Po prekvasení obsahuje mladé pivo ešte časť skvasiteľných cukrov, podiel bielkovín a alkohol, popri minerálnych látkach a rôznych splodinách kvasenia. Hlavné kvasenie končí, keď sa pivo primerane vyčíri a na povrchu ostane pokrývka. V zrelom pive musí zostať ešte trochu skvasiteľného extraktu tak, aby pri dokvasovaní v ležiacej nádobe bolo dostatočne živé a vytvoril sa oxid uhličitý pre náležité nasýtenie piva.

V prípade plánovaného pivovaru sa nebude vykonávať výroba sladu, ale všetky základné suroviny potrebné na výrobu piva (slad, chmeľ, kvasnice) budú nakupované od veľkovýrobcov na domácom trhu prípadne z dovozu (chmeľ granulovaný, chmeľový extrakt). Suroviny budú uskladnené v sklade surovín odkiaľ budú dopravené do varne, kde bude prebiehať varenie piva. Proces varenia trvá cca 5 hodín. Z varne bude pivo potrubím dopravované do fermentačných (cylindrokónických) tankov, kde dochádza k jeho zretiu. Pivo po dozretí, aj keď je dobre vyčírené, obsahuje vždy ešte neusadené kvasnice a kaliace látky. Pri stáčaní je najdôležitejšie zabrániť stratám oxidu uhličitého, ktorý je dôležitou chuťovou zložkou, tvorí penu a udržiava stôčené pivo trvanlivým.

Sanitácia technologických zariadení sa bude robiť pomocou zásaditého 2 % roztoku NaOH 1x týždenne a 1 x mesačne bude potrebná sanitácia pomocou kyslých čistiacich prostriedkov.

Technológia výroby piva spotrebuje cca 396 ton sladu a cca 5 t chmeľu za rok.

Použiteľné materiály z výroby, resp. vedľajší produkt pri výrobe piva, sú: mláto, kal, kvasnice. Tieto budú spotrebované na domácom trhu (skrmovanie rybami v

rybnom hospodárstve, prípadne pre hospodárske zvieratá, poľovníkov alebo ako vstupný materiál do bioplynovej stanice).

Obchodným cieľom investora je oslovenie spotrebiteľskej verejnosti, ktorá prejaví záujem o remeselné pivo rôznej stupňovitosti.

Doprava

Prístup do remeselného pivovaru bude odbočením z Prievidzskej cesty na lokalitu. Na základe kapacity výroby piva predpokladáme nasledovnú intenzitu dopravy: dovoz surovín: 1 x týždenne (auto do 10 t), odvoz výrobkov, odpadu...4x denne (auto do 3,5 t).

Napojenie existujúceho objektu na inžinierske siete

Elektrická energia

Zdrojom elektrickej energie bude verejná energetická sieť v meste. Okrem toho investor plánuje využívať aj solárnu energiu (fotovoltické články), čím zníži požiadavky na dodávku elektrickej energie z verejnej distribučnej siete.

Voda

Voda pre výrobu piva a technologické účely (umývanie) bude odoberaná z verejného vodovodu. Množstvo odobratej vody bude merané vodomermom. Okrem toho má investor záujem o úžitkovú vodu (polievanie, čistenie vonkajších priestorov). Studňu plánuje vybudovať na svojom pozemku v súlade s požiadavkami vodného zákona.

Kanalizácia

Výroba piva bude produkovať splaškové odpadové vody od zamestnancov a technologické oplachové vody. Oplachové vody z umývania tankov, potrubia a sudov budú charakterizované vyšším BSK₅, pH, CHSK_{Cr}. Technologické oplachové vody budú spolu so splaškovými odpadovými vodami zaústené do mestskej kanalizácie, ktorá je ukončená ČOV. Správca kanalizácie – TURVOD a.s. Martin nemal výhrady k napojeniu objektu na kanalizáciu.

Vykurovanie

Vykurovanie objektu, príprava TUV bude pomocou kotla na zemný plyn s príkonom 20 kW. Výroba pary pre technológiu výroby piva bude plynovým parným generátorom s predpokladaným výkonom/príkonom 226/243 kW a produkciou horúcej pary od 150 do 300 kg za hodinu.

Plánované kapacity

Kapacita výroby: 20 000 hl piva za rok

Počet zamestnancov: 5

9. ZDÔVODNENIE POTREBY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI V DANEJ LOKALITE

V súčasnosti sa popri tradičných veľkovýrobcoch piva, ktorých v širšom okolí navrhovanej činnosti predstavuje Urpín Banská Bystrica objavuje snaha o zriadenie menších pivovarov. Pivá z minipivovarov sú obvykle varené

z vlastnej vody, ktorá je významným nositeľom charakteru chuťových vlastností piva. Malé pivovary sa snažia ísť klasickou cestou starých receptúr a pracovných postupov, pivo sa obvykle nefiltruje a nepasterizuje.

V posledných rokoch bolo na Slovensku uvedených do prevádzky okolo 75 malých pivovarov a je predpoklad, že v roku 2020 pribudne do ponuky viacero nových miest. V rámci Žilinského kraja je uvedených do prevádzky 13 minipivovarov v Belej, Čiernom, Čadci, Rajeckých Tepliciach, Martine, Liptovskom Trnovci, Ružomberku, Žiline, Terchovej a Liptovskom Mikuláši. V okrese Turčianske Teplice sa remeselný pivovar nenachádza.

obr. č. 1. situačná mapa minipivovarov na Slovensku <https://opive.sk/mapa-slovenskych-pivovarov-kde-vsade-varia-pivo/>

Ponuka piva vareného v remeselnom pivovare Hluškár v Diviakoch bude obohatením a spestrením pivovarnického trhu v okolí.

Niečo z histórie pivovarníctva na Slovensku:

V našich krajinách je prvá zmienka o pivovaroach v zakladacej listine Vyšehradskej kapitoly z roku 1080. Píše sa v nej o desiatke, o chmeli a spomínajú sa traja sládkovia (Sesulin, Sobik, Geston), ktorí mali právo variť pivo pre kapitolu a príslušné obce.

Od 13. storočia sa varilo pivo pre vlastnú potrebu v domácnostiach, neskôr v osobitných miestnostiach, ktoré boli predchodcami pivovarov. Postupne sa varenie piva stalo výsadou štátu, šľachty, cirkvi a obcí. V roku 1407 sa spojili českí sládkovia a vytvorili cechy, ktoré dbali na poriadok pri varení piva.

Po Bielohorskej bitke nastal všeobecný finančný a mravný úpadok. V pivovarníctve sa rozšírili povere a zaklínania. Zlom nastal v druhej polovici 18. storočia, kedy český sládek Poupe zaviedol a uplatnil dovtedy nevídaný poriadok a empirický spôsob výroby piva vyzdvihol na vedeckú úroveň. Zaviedol spodné kvasenie a určil presne prepočty a postup výroby. Jeho pokračovateľom bol ďalší uznávaný pivovarnícky odborník českého pôvodu K.J.N. Balling, profesor na

českej technike. Ten vynášiel cukromer a ako prvý na svete určil tzv. "pivnú váhu" a stupňovitosť.

V období priemyselnej revolúcie v 19. storočí nastal priemyselný rozvoj pivovarníctva a vo väčších mestách sa zakladajú meštíacke pivovary. V tomto čase, v roku 1842, sa založil plzenský pivovar Prazdroj a v Bratislave to bol Steinov pivovar, založený v roku 1870 a pôvodne umiestnený v priestoroch pod terajším Novým mostom (mostom SNP). Na Slovensku vznikali pivovary v rôznych mestách: Vyhne, Ilava, Hlohovec, Bytča, Poprad, Košice, Michalovce, Martin, Nitra, Topoľčany Rimavská Sobota Hurbanovo, Veľký Šariš, Banská Bystrica.

Po revolúcii v 1989 sa aj u nás rozšírilo zakladanie malých pivovarov pre potreby jednej krčmy, poprípadе blízkeho okolia. To umožňuje aj varenie špeciálnych druhov piva.

10. CELKOVÉ NÁKLADY

Celkové predpokladané náklady na výstavbu remeselného pivovaru predstavujú :
cca 700 000.- €

11. DOTKNUTÁ OBEC

Mesto Turčianske Teplice

12. DOTKNUTÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Žilinský samosprávny kraj

13. DOTKNUTÉ ORGÁNY

Okresný úrad odbor starostlivosti o životné prostredie Turčianske Teplice
Okresný úrad odbor pozemkový a lesný Martin
Okresný úrad odbor pozemných komunikácií a cestnej dopravy Martin
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine
Okresný úrad odbor krízového riadenia Turčianske Teplice
Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru Martin
Regionálna potravinová a veterinárna správa Martin

14. POVOLUJÚCI ORGÁN

Mesto Turčianske Teplice
Okresný úrad odbor starostlivosti o životné prostredie Turčianske Teplice

15. REZORTNÝ ORGÁN

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

16. DRUH POŽADOVANÉHO POVOLENIA NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Územné a stavebné povolenie na výstavbu haly s technológiou výroby piva vyžadujú podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov :

- územné povolenie
- stavebné povolenie podľa zák.č. 50/76 Z.z. a zák.č. 364/2004 Z.z o vodách

17. VYJADRENIE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PRESAHUJÚCICH ŠTÁTNE HRANICE.

Výstavba haly a osadenie technológie na výrobu piva s kapacitou 20 000 hl/rok, vzhľadom na jeho lokalizáciu a možné vplyvy na okolie, nebude mať vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1. CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

1.1 Geomorfologické pomery

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska záujmové územie zaraďujeme do celku Turčianska kotlina a oddielu Diviacka pahorkatina. V širšom okolí prevláda typ reliéfu kotlinových pahorkatín. Nadmorská výška dotknutej lokality areálu navrhovanej činnosti areálu je 492 m n. m.

Turčianska kotlina, ako geomorfologická jednotka Západných Karpát, predstavuje zaklesnutú morfoštruktúru vnútrohorských kotlín. Tento priestor je zo všetkých strán vymedzený morfológicky výraznými strážami okolitých pohorí. Pomerne strmé horské úbočia vznikli na tektonických poruchách, pozdĺž ktorých sa pohoria neustále zdvíhajú, kotlina ako celok relatívne poklesáva. Turčianska kotlina je typom hlbokaj, celistvej tektonickej depresie s rázom priekopovej prepadliny, vyplnenej prevažne kvartérnymi sedimentami.

1.2. Geologická stavba

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú horniny neogénu a kvartéru. Kvartér je zastúpený fluviálnymi sedimentmi pleistocénnej riečnej terasy, vo vývoji štrkov a povrchových hlin. Podložný komplex neogénu je zastúpený fáciou martinských vrstiev v sladkovodnom limnickom vývoji - sivé vápnité íly, s podradným zastúpením pieskovcov a štrkov.

Radónové riziko

Podľa Mapy prírodnej rádioaktivity ŠGDÚŠ Bratislava prináleží dotknutému územiu nízke až stredné radónové riziko.

Geodynamické javy a seizmicita

Riešené územie predstavuje mierne svahovitý reliéf bez prejavov geodynamických javov charakteru zosúvania. Z geodynamických javov sa v okolí území uplatňujú najmä procesy veternej erózie ornej pôdy.

V zmysle „Mapy seizmických oblastí“ (STN 73 0036) sa lokalita nachádza v pásme, v ktorom maximálna intenzita seizmických otrasov nepresiahne hodnotu 7 o stupnici makroseizmickej intenzity MSK-64.

Ložiská nerastných surovín

V riešenom území sa nenachádzajú zdroje nerastných surovín, ktoré by boli v strete s realizáciou projektu.

1.3. Hydrologické pomery

Povrchové vody

Širšie záujmové územie patrí do povodia rieky Turiec, ktorá preteká cca 4 km západne od riešeného územia. Bližšie územie je odvodňované tokom Teplica, od ktorého je dotknutá lokalita vzdialená cca 350 m západne. Tok Teplica je pravobrežným prítokom rieky Turiec. Cca 500 m zo západnej strany dotknutej lokality preteká (pramení) bezmenný potok, ktorý sa vlieva do Teplice ako ľavostranný prítok cca 1 km severne

Rieka Turiec je súčasťou povodia stredného toku rieky Váh. V zmysle prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z. je Turiec aj Teplica zaradený do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Na toku Teplica číslo 1-4-21-05-051-01, na riečnom km 10 sa nachádza vodomerné zariadenie SHMÚ (stanica Turčianske Teplice). Podľa režimu odtoku patrí tok do vrchovinovo – nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým typom odtoku. Pre túto oblasť je charakteristická akumulácia vôd v mesiacoch december – február, vysoká vodnosť v marci až apríli, najvyššie prietoky sú v marci najnižšie v septembri.

Plocha povodia:	62,04 km ²
Dĺžka povodia:	27,5 km
Nadmorská výška:	498 m n. m
Q _{max} 2004 = 2,076 m ³ /s	Q _{max} 1963-2003 = 12,50 m ³ /s
Q _{min} 2004 = 0,333 m ³ /s	Q _{min} 1963-2003 = 0,168 m ³ /s

Vodné plochy

V blízkom okolí riešeného územia sa nenachádzajú vodné plochy. V širšom okolí sa nachádzajú štrkoviská - Ivančiná cca 3,5 km severne a cca 1,5 km severovýchodne umelý rybník Diviaky a 4 km juhozápadne umelé rybníky – hospodársky chov rýb Požehy.

Podzemné vody

Kolektorom podzemných vôd v záujmovom území sú kvartérne terasové štrky, ktoré sú prekryté rôzne mocnou vrstvou hĺn. Podzemná voda sa nachádza v hĺbke 3-5 m a kolíše v závislosti od zrážok. Priepustnosť štrkov sa najčastejšie pohybuje v rozmedzí rádov koeficienta filtrácie k_f 10^{-4} - 10^{-5} m/s.

Vodohospodársky chránené územia

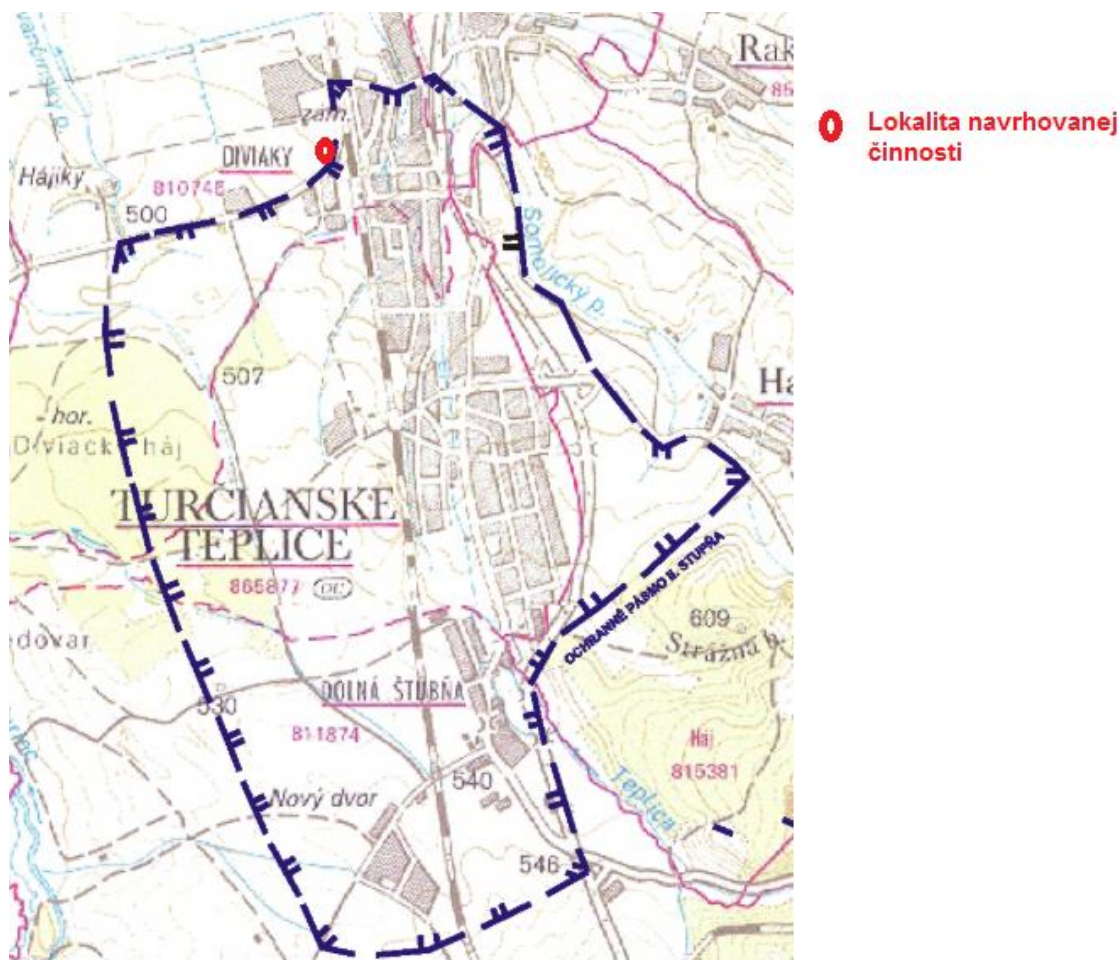
Územie nie je súčasťou žiadneho vodohospodársky chráneného územia alebo pásma hygienickej ochrany vodného zdroja v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Východným smerom cca 4,5 km sa nachádza CHVO Veľká Fatra.

Územie je v zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z. zaradené medzi zraniteľné oblasti.

Minerálne a termálne vody a ich ochranné pásma

Záujmové územie je situované tesne mimo hranice ochranného pásma II. stupňa prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice, ktoré bolo vyhlásené vyhláškou

MZ SR č. 392/2007 Z.z. v kat. územiach Diviaky, Háj, Turčianske Teplice a Dolná Štubňa.

Obr. č. 2: Poloha navrhovanej činnosti z hľadiska II. stupňa ochranného pásma prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice

1.4. Pôdne pomery

Pôdnym typom územia záujmovej lokality a jej blízkeho okolia sú v prevažnej miere čiernice kultizemné, karbonátové a čiernice glejové karbonátové stredné až ťažké. Jedná sa o ílovito-hlinité pôdy neskeletnaté až slabo skeletnaté. Okrem toho sú v území zastúpené aj pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé zo sprašových hĺn a svahovín. Jedná sa o hlinité pôdy, neskeletnaté až slabo skeletnaté so stredným obsahom humusu.

V súčasnosti je plocha dotknutého územia zaradená ako orná pôda v bezprostrednom susedstve s komunikáciou III. triedy. V čase spracovania zámeru bola na pôde pestovaná monokultúra repky olejnej (*Brassica napus*).

Podľa zoznamu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek je zaradená pôda v dotknutej lokalite podľa BPEJ kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotiek (BPEJ): 0833062, ktorá patrí do skupiny kvality 8 podľa prílohy č. 1 NV SR č. 58/2013 o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Jedná sa o čiernice (typ) plytké na aluviálnych sedimentoch, plytké, stredne ťažké, ťažké (veľmi ťažké) – v starších klasifikáciách označované ako lužné pôdy. sú to pôdy s tmavým humusovým horizontom, vyskytujúce sa prevažne v nivách vodných tokov, na miestach ovplyvnených vyššou hladinou spodnej vody.

1.5 Klimatické pomery

Posudzované územie patrí z hľadiska klimato-geografického typu medzi mierne teplé, vlhké, klimatické oblasti s miernou zimou. Prevládajúce prúdenie vzduchu je v smere sever – juh.

Základné klimatické charakteristiky posudzovaného územia:

Priemerná ročná teplota vzduchu	7 - 8 °C
Priemerná sezónna teplota vzduchu – leto	15 - 16 °C
Priemerná sezónna teplota vzduchu - zima	-5 až -4 °C
Priemerný počet letných dní - s maximálnou teplotou vzduchu 25 °C a viac	40 - 50
Priemerný počet mrazových dní - počas ktorých bola minimálna teplota vzduchu nižšia než 0,0 °C	120 - 140

Zrážky (1981-2010):

Priemerný ročný úhrn zrážok	701 – 800 mm
Priemerný počet zrážkových dní s úhrnom nad 10 mm	25 - 28
Počet epizód sucha podľa hodnôt Palmerovho Z-indexu	10 - 15

Sneženie a snehová pokrývka (1981-2010):

Priemerný sezónny počet dní so snežením	41 - 50
Priemerný sezónny počet dní so snehovou pokrývkou	61 - 75

Vlhkosť vzduchu

Priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu	77,5 - 80 %
Priemerný ročný počet dusných dní *	31 – 40
Priemerný ročný sýtosťný doplnok**	3,1 - 3,5 hPa

*ak je na o 14 hodine miestneho času nameraný tlak vodnej pary s hodnotou 18,8 hPa a vyššou

** charakteristika možného výparu zo zemského povrchu – do 10 hPa mierna vysušovacia schopnosť vzduchu

Slnčný svit (1961-2010)

Priemerná ročná suma globálneho žiarenia	3900,1-4000 kW/m ²
Priemerná ročná suma doby trvania slnečného svitu	1600,1 - 1700hod

Tlak vzduchu a vietor (1961-2010)

Priemerný ročný tlak vzduchu redukovaný na hladinu mora	>1017,25 hPa
Priemerná ročná rýchlosť vetra	2 - 3 m/s

V Turčianskej kotline sú na základe údajov SHMÚ nevhodné rozptylové podmienky emisií charakterizované veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s – ich početnosť je až 74% týchto situácií v roku, z toho 30-34% je bezvetrie až veľmi slabý vietor do rýchlosti 1 m/s. Celková ventilovanosť Turčianskej kotliny je slabá. Slabé prevetrávanie je znásobované častými inverznými stavmi atmosféry, ktoré zabraňujú rozptylu emisií škodlivých látok vo vyšších vrstvách atmosféry a pri ktorých sú tieto koncentrované v prízemnej vrstve ovzdušia. Inverzie sa vyskytujú hlavne vo večerných a nočných hodinách najmä na jeseň a v zime. Počet dní s inverzným stavom, pri ktorom je hrúbka inverznej vrstvy 300-400 m je v Turčianskej kotline okolo 100 dní v roku. Zhoršenie rozptylových podmienok ovplyvňuje aj nízke trvanie slnečného svitu v tejto oblasti ročne v priemere 1450 - 1550 hod. Vysoký výskyt hmiel a nízkej oblačnosti je najmä v zimnom období. Prevládajúce prúdenie vzduchu je v Turčianskej kotline v smere sever-juh.

1.6 Flóra a vegetácia

Z hľadiska súčasnej štruktúry krajiny ide o človekom výrazne pozmenenú krajinu, takmer úplne odlesnenú a poľnohospodársky využívanú s výskytom urbanizovaných priestorov mestského typu a priemyselných areálov. Rekonštruovaná prirodzená vegetácia predstavuje vegetáciu, ktorá by sa v území vyvinula, keby na krajinu nepôsobil svojou činnosťou človek :

Dubovohrabové lesy lipové sú dominantným typom rekonštruovanej prirodzenej vegetácie. V pôvodných spoločenstvách prevažovali v stromovom poschodí dub zimný (*Quercus petraea* agg.), lipa malolistá (*Tilia cordata*), dub letný (*Quercus robur*) a smrek obyčajný (*Picea abies*), často boli zastúpené aj borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), topoľ osikový (*Populus tremula*), vrbá rakytová (*Salix caprea*), javor mliečny (*Acer platanooides*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). V krovinnom poschodí bývali zastúpené lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*) a lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*). V bylinnej majú výraznejšie zastúpenie jarmanka väčšia (*Astrantia major*), ostrica prstnatá (*Carex digitata*), jahoda obyčajná (*Fragaria vesca*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), šálátovka múrová (*Mylcelis muralis*), papraď samčia (*Dryopteris filix-mas*), jastrabník lesný (*Hieracium murorum*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), mednička ovisnutá (*Melica nutans*), žindava európska (*Sanicula europaea*), pľúcnik lekársky (*Pulmonaria officinalis*).

Významnejšie zvyšky lesných porastov v širšom okolí posudzovanej lokality je Diviacky háj. Územie slúži ako refúgium malej poľovnej zveri, spevavcov a niektorých dravcov.

Všeobecne možno konštatovať, že z vegetácie sa tu uplatňujú antropogénne biotopy s rastlinstvom a živočíšstvom, prispôbeným na špecifické ekologické podmienky ako napr. mechanické zraňovanie, prach, pôsobenie chemizácie a hnojenia a pod. Porasty prirodzenej vegetácie tu boli úplne nahradené poľnohospodárskymi monokultúrami a synantropnou vegetáciou ako dôsledok urbanizácie. Územie nedáva predpoklady pre výskyt druhovo bohatej biote. Mimo monokultúr pestovaných plodín (v čase spracovania zámeru repka olejného -

Brassica napus, sa môžu vyskytovať napr. mätonoh trváci - Lolium perenne, rumanček kamilkový - Matricaria recutita, skorocel väčší - Plantago major, lipnica ročná - Poa annua, nátržník husí - Potentilla anserina, n. plazivý - P. reptans, prhľava dvojdomá - Urtica dioica a i. Ako líniová vzrastlá zeleň sa na rozdraní existujúcej komunikácie a ornej pôdy vyskytujú náletové dreviny vyplňajúce priestor v líniovej zeleni komunikácie – ovocné stromy – slivka čerešňoplodá – Prunus cerasifera, jaseň štíhly – Fraxinus excelsior, ruža šípková – Rosa canina, vtáčí zob – Ligustrum ovalifolium.

Fauna

Zo živočíchov sa v riešenom území vyskytujú hlavne zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, pinka, stehlík, vrabec domový a žltouchvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce. Líšky, diviaky, srnčia zver a zástupcovia dravých vtákov myšiak lesný (Buteo buteo), sokol myšiak (Falco tinnunculus), myšiarka ušatá (Asio otus) využívajú okolité plochy ako potravnú bázu najmä vo vegetačnom období a období zberu plodín. Podmienky na trvalý výskyt a odchov mláďat nachádzajú vo vhodnejších lokalitách vzdialenejších lesov Veľkej Fatry. Spevavce a niektoré dravce využívajú na hniezdenie aj blízky Diviacky háj.

Biotopy

Riešené územie predstavujú prevažne antropogénne biotopy, t.j. človekom vytvorené alebo obhospodarované biotopy v kultúrnej krajine. Porasty prirodzenej vegetácie boli nahradené synantropnou vegetáciou ako výsledok urbanizácie, výstavby dopravných stavieb a poľnohospodárskej činnosti. Dominantné zastúpenie majú biotopy na obrábaných pôdach, ide o obhospodarované biotopy s poľnými kultúrami na ornej pôde. Ďalšou skupinou sú biotopy v okolí pozemných komunikácií - cestné komunikácie a železničná trať. Ide o antropogénne biotopy s rastlinstvom a živočíšstvom, prispôbeným na špecifické ekologické podmienky - mechanické zraňovanie, vysoké teploty, nedostatok pôdnej vlhky, vyššie prúdenie vzduchu, hluk, prach, vibrácie a pod.

Priamo v posudzovanom území nebol zaznamenaný výskyt vzácnych ani ohrozených živočíšnych druhov.

1.7. Chránené územia

Územná ochrana prírody

Územnou ochranou prírody sa v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny rozumie osobitná ochrana prírody a krajiny v legislatívne vymedzenom území v druhom až piatom stupni ochrany. Posudzovaná lokalita a ani bližšie okolie sa nenachádza v žiadnom chránenom území ani jeho ochrannom pásme. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu platí 1. stupeň ochrany.

V kontakte so severovýchodným okrajom katastrálneho územia mesta Turčianske Teplice sa nachádza veľkoplošné chránené územie prírody Národný park Veľká Fatra ochranné pásmo – 2. stupeň ochrany (kat. územie Rakša, Mošovce) cca 2 km východne od posudzovanej lokality.

Do katastrálneho územia mesta patria maloplošné chránené územia :

- Chránený areál „Diviacke kruhy“, genofondová lokalita, výmera 1,96 ha, kat. územie Diviaky, 4. stupeň ochrany, genofondová lokalita močiarnych fytoocenóz a zoocenóz situovaná severne cca 1,5 km od záujmovej lokality.
- Chránený areál „Potok Teplica“, výmera 1,85 ha, kat. územie Turčianske Teplice a Dolná Štubňa, 4. stupeň ochrany. Predstavuje hodnotný krajinný biologicky a ekostabilizačný prvok s výskytom vzácnej a ohrozenej chránenej fauny viazanej na vodné prostredie s prirodzeným charakterom vegetácie.

NATURA 2000

V širšom okolí sa nachádzajú nasledovné chránené územia systému NATURA 2000.

Vzdialenosti území Natura 2000 od riešenej lokality:

- Územie európskeho významu SKUEV0238 Veľká Fatra - 3,4 km SV
- Územie európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok - 3 km západne
- Územie európskeho významu SKUEV0147 Turiec Žarnovica - 1,8 km JV
- Chránené vtáacie územie SKCHVU033 Veľká Fatra - 3,4 km SV.

Druhovú ochranu prírody

V záujmovom území nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov.

Priamo v riešenom území sa nevyskytujú biotopy flóry a fauny významné z hľadiska zachovania biotickej, habitatovej, krajinskej diverzity a heterogenity, teda takých, v ktorých sa vyskytujú chránené, vzácne a ohrozené taxóny, biotopy ohrozených a vzácných druhov nižších rastlín, stanovišťa vzácných a ohrozených rastlinných spoločenstiev, lokality s výskytom druhov a spoločenstiev na hranici alebo mimo územia svojho súvislejšieho areálu a lokality s výskytom ekologicky alebo inak (vývojovo, taxonomicky) významných druhov a spoločenstiev organizmov. Hodnotenie výskytu chránených druhov je vzhľadom na charakter využitia územia irelevantný.

Mokrade

V území sa nenachádza žiadna Ramsarská lokalita zaradená do Zoznamu medzinárodne významných mokradí, za ktoré prevzala SR medzinárodnú zodpovednosť.

Ramsarská lokalita Mokrade Turca je mozaikou rôznych typov mokradových ekosystémov Turčianskej kotliny s rozlohou cca 500 ha. Charakterizuje ju meandrujúce, skoro prírodné koryto rieky Turiec, s takmer nezmeneným vodným režimom a zachovalou vegetáciou. Zastúpené sú tu rozptýlené mŕtve ramená, močiare, prameniská, slatiny, ostricové močiare, sezónne zaplavované lúky a pasienky, lužné lesy a kroviny. Ramsarská lokalita zahŕňa aj maloplošné chránené územia – národné prírodné rezervácie Turiec a Kláštorské lúky a chránené areály Jazernické jazierko a Žarnovica. Významná fauna: hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), mieň sladkovodný (*Lota lota*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*), chrapkáč poľný

(*Crex crex*), myšovka horská (*Sicista betulina*), vydra riečna (*Lutra lutra*), bohatá fauna zoobentosu (viac ako 1 000 druhov) a iné. Významná flóra: kruštík neskorý (*Epipactis albensis*), ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), ostrica Buekova (*Carex buekii*), vstavačovec strmolistý (*Dactylorhiza incarnata*), rosička okrúhloлистá (*Drosera rotundifolia*) a iné. Územie je využívané na pastvu hovädzieho dobytku a oviec a regulovaný športový rybolov.

2. KRAJINA, KRAJINNÝ OBRAZ, STABILITA, OCHRANA, SCENÉRIA

Z hľadiska súčasnej štruktúry ide o človekom čiastočne pozmenenú krajinu s urbanizovanými prvkami (sídla, líniové prvky - cesty, železnica), poľnohospodársky využívanými plochami a prirodzenými krajinnoekologickými štruktúrami (pôvodné brehové porasty, lesné spoločenstvá, pasienky, nelesná drevinová vegetácia).

Scenéria krajiny

Krajinný charakter každého územia bol v minulosti daný prírodnými, najmä geomorfologickými pomermi prvej krajinej štruktúry. Reliéf aj v súčasnosti predstavuje limit vo vnímaní krajiny a určuje estetický potenciál daného priestoru.

Okres Turčianske Teplice predstavuje poľnohospodársko-lesnú krajinu, kde mierne prevažujú plochy lesov. V štruktúre poľnohospodárskeho využívania územia je rovnomerne zastúpená orná pôda a trvalé trávne porasty, absentujú plochy viníc a chmeľníc, ovocné sady sú zastúpené ojedinele. Podiel urbanizovaných a technizovaných areálov zaberá okolo 5 % územia, čo poukazuje na nízky stupeň urbanizácie a vidiecky charakter osídlenia okresu.

Urbanizovanú zástavbu tvorí najmä zástavba v okresnom meste - tvoria ju areály s prevahou bývania, areály vybavenosti a služieb, polyfunkčné areály. Okrem mesta Turčianske Teplice tvoria štruktúru sídiel vidieckej obce, čo sa odráža na prevažujúcom charaktere sídelných plôch. Bytové domy a sídlisková zástavba je sústredená v okresnom meste Turčianske Teplice. Zástavba rodinných domov reprezentuje dominantný typ zástavby v okolitých vidieckych sídlach.

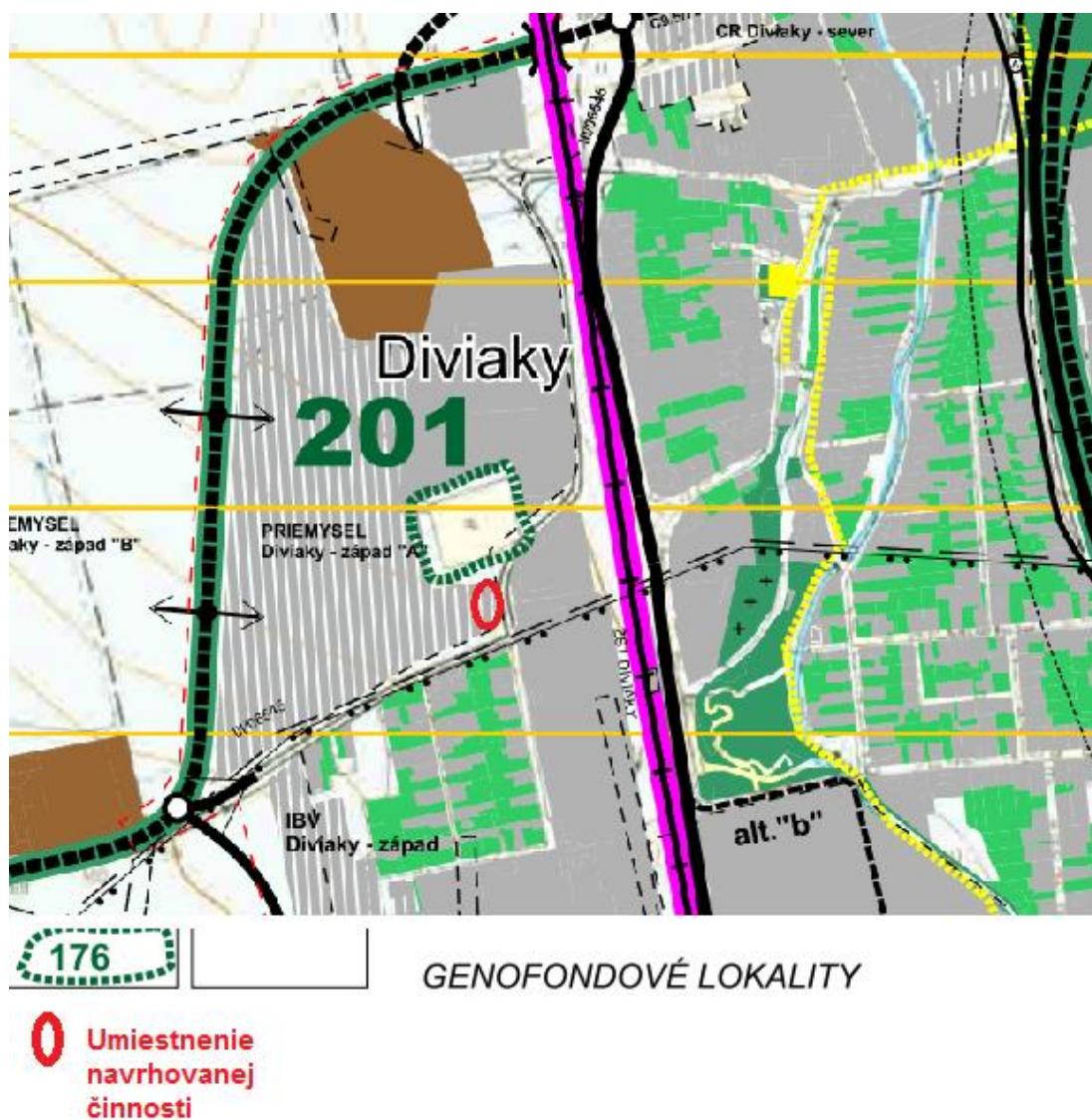
Prvky územného systému ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je sústava navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť života v krajine. Ide o nepravidelnú sieť ekologicky významných krajinných prvkov, ktoré svojím charakterom, umiestnením a funkciou pomáhajú udržiavať ekologickú stabilitu v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a lokálneho významu. Podľa stupňa ekologickej stability sa dotknutá lokalita nachádza v území krajiny s nízkou ekologickou stabilitou.

Záujmové územie je v blízkosti genofondovej lokality č. 201 (označenie podľa územného plánu) „Diviaky“ - Bezodtoková depresia so stagnujúcou vodou s viacerými typmi mokradňových fytocenóz s výskytom ostrice ježatej (*Carex echinata*), ostrice šupinatoplodej (*Carex lepidocarpa*), páperníka úzkolistého

(*Eriophorum angustifolium*), ostrice štíhlej (*Carex acuta*), ostrice ostrej (*Carex acutiformis*), ostrice zobáčikatej (*Carex rostrata*), ostrice pluzgierkatej (*Carex vesicaria*), nátržnice močiarnej (*Comarum palustre*), škripinca dvojblistnového (*Schoenoplectus tabernaemontani*), bielokvetu močiarného (*Parnassia palustris*), baričky močiarnej (*Triglochin palustre*), bezkolenca belasého (*Molinia caerulea*), hadovníka väčšieho (*Bistorta major*), čertkusa lúčneho (*Succisa pratensis*), valeriány lekárskej (*Valeriana officinalis*), vstavačovca májového (*Dactylorhiza majalis*), vachty trojlistej (*Menyanthes trifoliata*), všivca močiarného (*Pedicularis palustris*), prvosienky pomúčenej (*Primula farinosa*) (Škovirová, 1987), prasličky riečnej (*Equisetum fluviatile*), iskerníka zlatolistého (*Ranunculus auricomus*) (Bosáčková 1974), gracioly lekárskej (*Gratiola officinalis*) (vyhynutá) a z vtákov trasochvosta žltého (*Motacilla flava*) a strnádky trstovej (*Emberiza schoeniclus*).

Obr. č. 3: Poloha genofondovej lokality 201 v rámci územného plánu

Obr. č. 4: Poloha záujmového územia voči genofondovej lokalite na satelitnej snímke územia

V širšom okolí sa nachádza biocentrum nadregionálneho významu rieka Turiec s jadrom v národnej prírodnej rezervácii Turiec (stredný úsek toku) a v NPR Klášterské lúky.

Významná genofondová lokalita je park v Turčianskych Tepliciach. Ide o krajinársky, historicky i dendrologicky významný park, čiastočne narušený, s výskytom viacerých druhov drevín väčších rozmerov (*Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*, *Tilia cordata*, *Alnus glutinosa*, *A. incana*, *Ulmus glabra*, *Aesculus hippocastanum*) a miestami vyvinutým poschodím. Hniezdia tu viaceré druhy dutinohniezdiče (*Picidae*, *Paridae*, *Corvus monedula*), pinkovité, penicovité a *Sciurus vulgaris*. Park je od záujmovej lokality vzdialený cca 1000 m juhovýchodne.

3. OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA, KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

Realizáciou navrhovanej činnosti bude dotknuté k.ú. mesta Turčianske Teplice, okres Turčianske Teplice, Žilinský kraj.

Turčianske Teplice sú administratívnym, kultúrnym a spoločenským centrom horného Turca a sídlom okresu Turčianske Teplice. Súčasťou Turčianskych Teplíc sú mestské časti Diviaky, Turčiansky Michal a Dolná Štubňa.

Vývoj počtu obyvateľov v sídle za posledné desaťročia charakterizuje úbytok celkového počtu obyvateľov.

Populácia v sídle starne. Vidieť to aj na počte obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách za rok 2018 (nižšie zastúpenie obyvateľstva v predproduktívnej vekovej skupine (12,48 %) a vysoké zastúpenie v produktívnej (67,17 %) a v poproduktívnej (20,0 %) vekovej skupine. Index vitality nižší ako 100 vypovedá o tom, že v sídle nie je predpoklad k jeho populačnému rozvoju z vlastných zdrojov (index vitality za rok 2018 bol 62,40).

Okresné sídlo je v súčasnosti sídlom regionálneho významu a v niektorých oblastiach i vyššieho významu. Plní najmä funkciu bývania a rekreácie. Sídlo svojou vybavenosťou pokrýva základné a vyššie potreby tam žijúcich obyvateľov a návštevníkov.

Zástavba aglomerácie je značne rozmanitá. Nachádzajú sa tu objekty hromadnej bytovej zástavby i rodinných domov. Zachované historické stavebné hodnoty, kultúrne tradície a prírodné danosti vytvárajú základné predpoklady pre formovanie podmienok rozvoja turizmu, cestovného ruchu a kúpeľníctva.

Sídlo je napojené na všetky inžinierske siete. Hlavnú komunikačnú kostru cestnej dopravy v území tvorí navrhovaná rýchlostná cesta R3 (št. hranica MR/SR Šahy - Zvolen - Žiar nad Hronom - Turčianske Teplice - Martin - Kraľovany - Dolný Kubín - Trstená – št. hranica SR/PR), cesta I/65 Žilina - Martin - Žiar nad Hronom a cesta I/14 Turčianske Teplice - Harmanec. Cestnú sieť dopĺňajú cesty II. a III. triedy, miestne a obslužné komunikácie. Územím prechádza železničná trať č. 170 (Vrútky - Zvolen), ktorú tvoria železničná trať č. 171 Vrútky – Diviaky – Horná Štubňa – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja a železničná trať č. 172 Diviaky – hranica kraja Žilinského a Banskobystrického kraja – Banská Bystrica.

Priemysel, poľnohospodárstvo, zamestnanosť

Podmienky zamestnanosti vytvára samotné okresné mesto Turčianske Teplice, kde pracuje značná časť obyvateľov sídla. V úrovni ekonomickej aktivity sa prejavujú väzby aj na hospodársku základňu mesta Martin aj niektorých okolitých obcí.

Priemyselná výroba v okrese Turčianske Teplice nemá výrazné zastúpenie. Okres Turčianske Teplice je bez veľkých nosných podnikov a jeho hospodárske zameranie je na poľnohospodárstvo, služby - kúpeľníctvo. V oblasti priemyselnej výroby tu vyvíjali v minulosti činnosť závody na spracovanie dreva (Drevina a

Tatra nábytok) a závod zameraný na prieskum palív, nerudných surovín a niektorých rúd (Geologický prieskum).

Priemyselná výroba v súčasnosti má zastúpenie v podobe automobilového priemyslu SAMHWA TECH s.r.o. a menších prevádzok z oblasti strojárkeho priemyslu (napr. AHP Hydraulika, s.r.o.), drevospracujúceho priemyslu (ALDIMA, s.r.o.). Z bývalého podniku Geologického priemyslu tu ostali geoeologické laboratória GEL spoločnosti Eurofins/BelNovamann a podniky služieb – napr. Technické služby, závod v Budiši, ktorý plní minerálnu vodu. Väčšina týchto podnikov sídli v Turčianskych Tepliciach.

V poľnohospodárskej oblasti je rastlinná výroba v území zameraná prevažne na pestovanie hustosiatych obilnín, najmä jačmeňa ktorých plochy sa v poslednom období zvýšili. Znížil až sa eliminoval podiel plôch zemiakov, znížil sa podiel objemových krmív. Lúky i pasienky kotliny, najmä v alúviu Turca sú veľmi produkčné. V živočíšnej výrobe prevláda chov hovädzieho dobytku a oviec, menej chov ošípaných, veľkokapacitný chov hydiny a doplnkový je chov rýb. Významnejšími poľnohospodárskymi podnikmi zabezpečujúcimi rastlinnú a živočíšnu výrobu v riešenom území sú najmä: podnik veľkochovu hydiny – Spoločný hydinársky podnik, Turčianske Teplice so sídlom v mestskej časti Diviaky, ďalej sú to AFG, s.r.o. Turčianske Teplice, PD Dubové, PD Mošovce, Agrotrade Group, s.r.o. prevádzka Turček a Malý Čepčín, Bryndziareň, s.r.o. a iné. V menšom zastúpení v území hospodária aj samostatne hospodáriaci roľníci (2,8%). Z rybárskych firiem sú to najmä: Pstruhová farma Diviaky, chov akvariálnych rybičiek, Rybárstvo Požehy, s.r.o. – chov lososovitých rýb a pstruha dúhového.

Lesná správa Turčianske Teplice hospodári na Hornom Turci na výmere cca 9000 ha lesa s ročnou ťažbou dreva 25-30 000 m³. Hospodárske lesy zaberajú až 60% z celkovej výmery lesného porastu v okrese Turčianske Teplice. Prevládajú lesy zmiešané s prevahou ihličnanov 60% (smrek, borovica, jedľa, červený smrek, tis obyčajný, kosodrevina) a 40% - tným zastúpením listnáčov (buk, javor, jaseň, brest, breza, jelša, osika, lipa, dub, jarabina, topol, vrbá, pagaštan konský).

Hospodárske aktivity v území neposkytujú dostatok pracovných príležitostí, čo je obyvateľstvom riešené aj odchádzkou za prácou i mimo región.

Aktuálna miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Turčianske Teplice predstavuje 6,8% (máj 2020)

Rekreácia a cestovný ruch

Rekreačný potenciál širšieho okolia riešeného územia je veľký a rozmanitý. Blízke pohoria Veľkej Fatry a Kremnických vrchov poskytujú dobré podmienky pre rekreáciu, vychádzky, horské túry, cykloturistiku, zimné športy. Termálne liečivé pramene v Turčianskych Tepliciach umožnili rozvoj kúpeľníctva. Kúpeľníctvo a cestovný ruch sú hlavným ťažiskom rozvoja mesta Turčianske Teplice a príslušného regiónu. Termálne kúpaliská (Turčianske Teplice, Mošovce) umožnili rozvoj dennej a pobytovej rekreácie pri vode. V samotnom sídle priestor pre dennú rekreáciu a oddych poskytuje vnútorný systém zelene a parkov,

športových plôch a zariadení v sídle a v jeho zázemí, záhradkárske kolónie, blízke lesy a pod.

V sídle sú napr. termálne kúpalisko, minigolfové ihrisko, tenisové dvorce, široké možnosti pre pešiu turistiku a cykloturistiku, v zime umelú ľadovú plochu, okolité lyžiarske svahy s vlekmí a kvalitné bežecké trate. Okolitý región poskytuje množstvo príležitostí pre vychádzky, horské túry a cykloturistiku, v zime terény pre zjazdové aj klasické lyžovanie. V blízkosti sa nachádzajú krásne pohoria Veľkej Fatry (najvyššie vrchy Tlstá 1406, Ostrá 1264, Drienok 1264, Krížna 1574, Ostredok 1592 m n. m.) a Kremnických vrchov (najvyššie vrchy Flochová 1318, Skalka 1213 m n. m.).

Kultúrohistorické hodnoty územia a archeologické lokality

Kultúrny život v meste je zabezpečený najmä prostredníctvom oddelenia kultúry, športu a informácií mestského úradu. Mesto prevádzkuje kino TURIEC, divadelnú sálu, kultúrne domy, mestskú knižnicu a Galériu Mikuláša Galandu. Z tradičných podujatí nemožno opomenúť Dni mesta a Hornoturčianske dožinkové slávnosti, ktoré sú v posledných rokoch spojené s Medzinárodným folklórnym festivalom Bukovinské stretnutia.

Kultúrne pamiatky zapísané v štátnom zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok – napr.:

- Zvonica v Diviakoch, zapísaná pod číslom 538 zo dňa 26.11.1963 (vlastník Mesto Turčianske Teplice)
- Rokokový kaštieľ a park o rozlohe 3,1 ha v Diviakoch, zapísaný pod číslom 540/1-2 zo dňa 26.11.1963 (vlastník NOE s.r.o. Turč. Teplice)
- Renesančný kaštieľ (Palatthyovský kaštieľ) a park o rozlohe 0,8 ha v Diviakoch, zapísaný pod číslom 539/1-2 zo dňa 26.11.1963 (vlastník Národná knižnica Martin)

Známe archeologické lokality v riešenom území:

V území nebol robený plošný archeologický prieskum, preto je možné, že pri zemných prácach môžu byť odkryté nové – dosiaľ neobjavené nálezy. Z tohto dôvodu je potrebné pri zemných prácach postupovať v súlade s platnou legislatívou (stavebný zákon a zákon o ochrane pamiatok).

Sídlisko - pravek, nálezy na povrchu - nevýrazné črepy (severne od obce Rakša a severne od Turčianskych Teplíc - MČ Turčiansky Michal)

Sídlisko, pohrebisko - pravek, včasná doba dejinná, stredovek, nálezy: v celom priestore sa objavuje keramika z viacerých období (Turčianske Teplice MČ Diviaky – MČ Turčiansky Michal, medzi Somolickým potokom a Teplicou)

Sídlisko z mladšej doby hradištnej (Turčianske Teplice).

Sídlisko - pravek nálezy: zlomky keramiky (Turčianske Teplice – Dolná Štubňa, po oboch stranách potoka Teplica a severne od neho).

4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA

4.1 Ovzdušie

Stav ovzdušia v širšom okolí – v okrese Turčianske Teplice je ovplyvnený existujúcimi malými, strednými a veľkými zdrojmi znečistenia ovzdušia umiestnenými priamo v okrese, ďalej automobilovou dopravou, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov. Územie okresu z hľadiska čistoty ovzdušia sa radí k územiám s relatívne málo znečisteným ovzduším. Vyplýva to predovšetkým z tej skutočnosti, že v okrese je pomerne malé zastúpenie priemyslu s výraznejšími zdrojmi znečisťovania ovzdušia. Znečisťujúce látky, emitované do ovzdušia produkujú predovšetkým energetické zdroje podnikov a prevádzok, ako aj vykurovacie zdroje individuálnych bytových jednotiek. Z týchto dôvodov sú množstvá emisií základných znečisťujúcich látok pod úrovňou celoslovenského priemeru.

Množstvo emisií základných znečisťujúcich látok v tonách zo stredných a veľkých stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese v tonách sú uvedené v tab.:

Tab.č. 1: Údaje o množstve základných ZL v okrese Turčianske Teplice

Rok/ZL	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2018	1,999	29,956	36,325	29,859	85,146
2017	1,942	23,093	31,773	24,877	68,239
2016	4,11	23,87	37,893	25,943	69,575
2015	3,666	23,812	43,788	21,254	67,389
2014	3,547	22,983	44,895	23,013	65,583

4.2 Hluk

Významným zdrojom hluku v meste a okolí je cesta I/65, v záujmovom území je doprava na ceste III. triedy (nákladná doprava do blízkych prevádzok – Zberné suroviny, Lesy SR, poľnohospodársky areál). Výraznejšie statické zdroje hluku sa v riešenom území nenachádzajú. Ako lokálne zdroje hluku môžu pôsobiť drobné priemyselné prevádzky, predovšetkým stavebné, kovoobrábacie a pod., ale tiež čerpacie stanice pohonných hmôt. Nárazovými zdrojmi hluku môžu byť tiež odkryté hromadné športoviská.

4.3 Povrchové a podzemné vody

Kvalita vodných tokov je ohrozovaná rôznorodými faktormi, predovšetkým je to vypúšťanie odpadových vôd, či už z priemyslu, poľnohospodárstva alebo urbanizácie. Turiec a jeho prítok Teplica sú znečisťované odpadovými vodami z okolitých obcí (splaškové a komunálne odpadové vody) a znečistením z industriálnych podnikov lokalizovaných v okolitých priemyselných centrách. Nekontrolovateľným zdrojom znečistenia sú splachy z okolitej poľnohospodárskej výroby.

V záujmovom území nezanedbateľný je aj vplyv znečistenia z rybích fariem a hospodárstiev (Dubové – Požehy a Diviaky). Tieto okrem odpadových vôd z rybníkov vypúšťajú i množstvo parazitov a choroboplodných zárodkov zhoršujúcich zdravotný stav v rieke.

Fyzickým zdrojmi znečistenia aj sú rôznorodé odpady, ktoré často obyvateľstvo ukladá v blízkosti tokov, ba aj priamo do vodných tokov.

Kvalita povrchových vôd sa v súčasnosti hodnotí podľa Rámцovej smernice o vode 2000/60/ES. Hodnotí sa stav vôd a tiež kvalita vody. V hodnotení kvality vôd z tohto aspektu možno konštatovať, že voda rieky Turiec nespĺňa požiadavky odporúčaných hodnôt v časti C v ukazovateľoch BSK₅, N-NO₂ a N-NH₄.

V území sa v roku 2010 hodnotila aj kvalita vody vo vodnej nádrži Turček, kde bolo zaznamenané prekročenie medzných hodnôt (MH) v ukazovateľoch Fe a Mn. Taktiež tu bol zaznamenaný nedostatok kyslíka.

Podzemné vody sú ohrozované nekontrolovateľnými zdrojmi znečistenia ako priesaky z poľných hnojísk, žúmp, skládok odpadov, rizikové sú najmä divoké skládky odpadu.

V rámci monitorovania kvality podzemných vôd v kvartérnych útvaroch podzemných vôd širšieho okolia záujmového územia neboli zistené nadlimitné hodnoty u sledovaných látok. Lokálne zvýšené koncentrácie boli namerané len v kategórii pesticídov. Z hľadiska priestorovej diferenciácie najväčšie znečistenie je v západnej časti okresu pozdĺž rieky Turiec, najvýraznejšie v oblasti medzi obcami Malý Čepčín, Veľký Čepčín, Dubové, Turčianske Teplice a v okolí Hornej Štubne.

4.4 Rastlinstvo a živočíšstvo

Biotické prostredie širšieho okolia posudzovanej lokality je silne pretvorené, živočíšstvo a ich biotopy nie je možné vyčleniť zo všetkých stresových faktorov, ktoré na krajinu pôsobia. Vyššiu biodiverzitu a významnosť má okolie vodných tokov.

K abiotickým faktorom, ktoré najčastejšie ohrozujú vegetáciu patria: vietor, sneh, námraza, sucho, požiare a podobne, z biotických je to podkôrny, drevokazný a cicavý hmyz, hniloby. Najzávažnejšou skupinou ohrozujúcich faktorov sú antropogénne faktory, a to predovšetkým vplyv kyslých dažďov. Ide o pôsobenie kumulatívneho znečistenia ovzdušia - imisiami z poľnohospodárskej, priemyselnej výroby a tiež dopravy. Na poškodení vegetácie sa prejavujú predovšetkým imisie transportované z mimoregionálnych zdrojov, najmä z priemyselných centier v susedných regiónoch, predovšetkým sú to imisie z priemyselných zdrojov v Martine, Prievidzi, Novákoch, Banskej Bystrici a pod.

Citlivými indikátormi antropogénneho znečistenia atmosféry sú asimilačné orgány lesných drevín, preto sa stupeň poškodenia vegetácie sleduje predovšetkým u lesných ekosystémov.

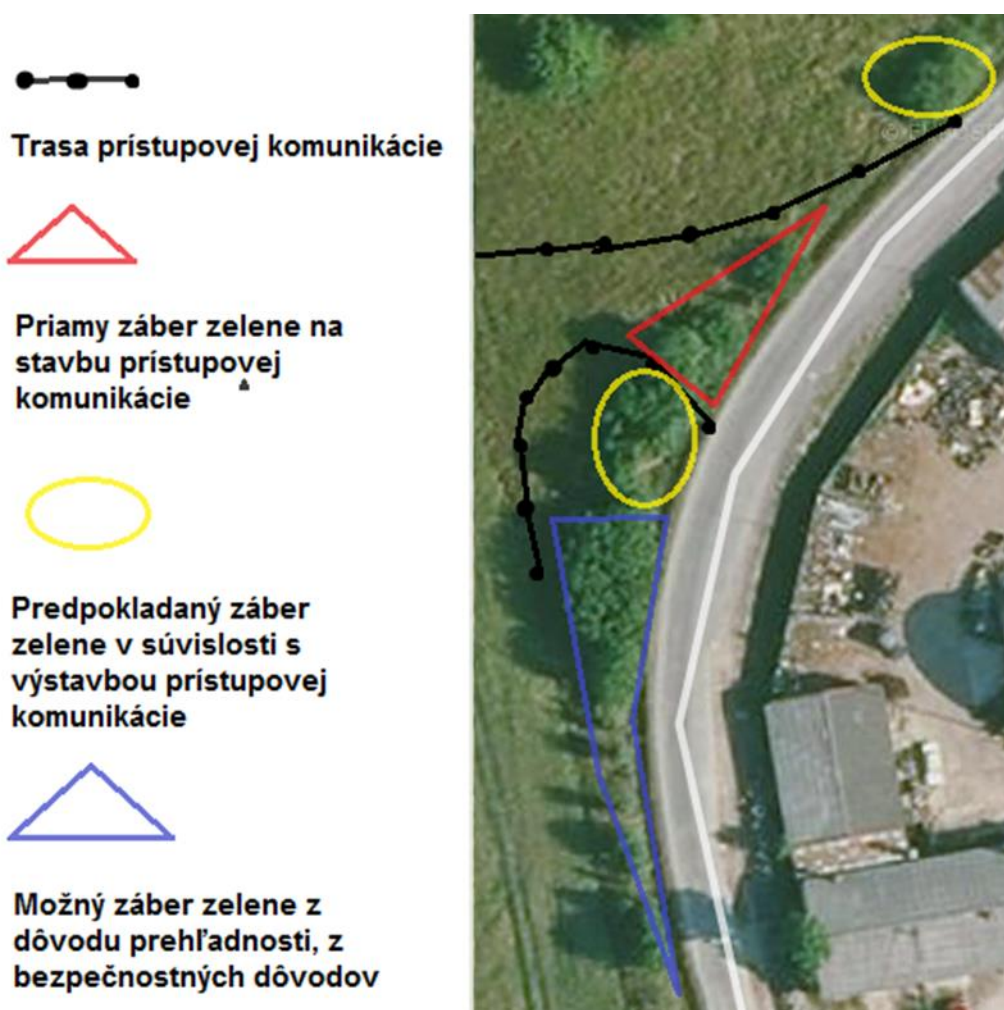
Synergický vplyv všetkých stresových faktorov nevytvárajú vhodné podmienky pre existenciu pôvodných rastlinných a živočíšnych druhov.

Priamo v dotknutej lokalite je biota reprezentovaná líniovou zeleňou komunikácie, ktorú tvoria z kvalitatívneho hľadiska najmä ovocné stromy – slivka čerešňoplodá, ktoré sú podľa obvodu kmeňa v danom území najstaršie. Súvislú

plochu zelene tvoria mladšie nálety drevín prevažne jaseňa a krovín – ruža, egreš, vtáčí zob a i.

Z kvantitatívneho hľadiska je počet stromov s obvodom kmeňa nad 40 cm vo výške 130 cm od terénu, ktoré podliehajú povoleniu na výrub cca 12 kusov (1 ks s obvodom 150 cm, 11 ks s obvodom 40-50 cm), plocha zelene je tvorená približne 10 skupinami drevín a krovín, z nich plošne rozľahlejšie sú 2 skupiny s rozlohou cca 120 m².

Obr. č. 5: Predpokladaný nutný a potencionálny záber tejto líniovej zelene z dôvodu vybudovania prístupovej komunikácie

Presný rozsah výrubu bude stanovený na základe vytýčenia hraníc navrhovanej prístupovej komunikácie a podľa potrebného prístupu pre realizáciu stavby. Ďalší rozsah záberu zelene bude konzultovaný s príslušným orgánom na základe posúdenia bezpečnostného hľadiska – zabezpečenia dostatočnej prehľadnosti. Preferované budú však iné bezpečnostné opatrenia (napr. inštalácia zrkadla).

4.5 Pôda

Znečistenie pôd bolo v minulosti, ale aj v súčasnosti vo veľkej miere ovplyvnené buď priamo priemyselnou výrobou, alebo nepriamo imisiami.

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných a antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastností, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplyvať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy.

Ďalšími negatívnymi faktormi, ktoré ovplyvňujú kvalitu poľnohospodárskej pôdy a jej environmentálne funkcie sú zhutňovanie a chemická degradácia, neuvážené rekultivácie, najmä odvodňovanie, nadmerná chemizácia, divoké skládky a i.

Na základe monitoringu (Výskumný ústav pôdoznectva a ochrany pôd) možno konštatovať, že pôdy územia nie sú výrazne zaťažené cudzorodými látkami. Väčšina územia okresu, jeho centrálna časť leží v zóne nekontaminované pôdy (A, A1) s obsahom všetkých hodnotených rizikových látok (As, Zn, Pb, Hg, Cd, Ni) pod limitom A (pre celkový obsah prvku), resp. A1 (pre obsah prvku 2M HNO₃, resp. 2M HCl)

Skládky a staré environmentálne záťaže priamo v dotknutej lokalite navrhovanej činnosti nie sú evidované. Medzi potencionálne nepotvrdené environmentálne záťaže je možno považovať poľnohospodárske dvory a areály, nelegálne skládky odpadov na území obcí a povrchové lomy – areály ťažobnej činnosti. Podľa údajov z Mapového servera – skládky (ŠGÚDŠ, 2012) sa v okrese nachádza 36 nelegálnych opustených skládok.

4.6 Zdravotný stav obyvateľstva a celková kvalita životného prostredia pre človeka

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Podľa viacerých zdrojov má rozhodujúci vplyv životný štýl a správanie, nasledované životným prostredím, genetickými a biologickými faktormi a zdravotníckymi službami.

Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v priemere za veľké či menšie územné celky je však pomerne zložitá, pretože zdravie nie je iba neprítomnosť choroby, ale je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. V Slovenskej republike je obmedzená dostupnosť údajov o zdravotnom stave obyvateľov aj z dôvodu ochrany osobných údajov a lekárskeho tajomstva. Pre štatistickú hodnovernosť, časovú náročnosť a ekonomickú dostupnosť pri zachovaní výpovednej hodnoty týchto údajov je vhodnejší výber údajov za širšie posudzované územie, preto je väčšina údajov je dostupná len na úrovni okresov alebo krajov.

Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, všeobecne sa však jeho podiel odhaduje na 15- 20%. Odzrkadľuje sa najmä v ukazovateľoch ako sú stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými poruchami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení. Podľa ŠÚ SR bola priemerná stredná dĺžka života pri narodení v dotknutom okrese Turčianske Teplice za roky 2012 - 2016 u mužov 70,96 a žien 77,56. rokov. Priemerná dĺžka pri narodení mierne vzrástla u oboch pohlaví. Vidieť pomerne vysoký rozdiel medzi výškou dožitia sa u mužov a u žien.

Pre demografický vývoj v SR je charakteristický dlhodobý pokles pôrodnosti aj v oblastiach s doteraz priaznivou natalitou. Úmrtnosť obyvateľstva v SR sa od roku 1993 udržiava pod hranicou 10 zomretých osôb na 1 000 obyvateľov.

Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v posledných rokoch v SR k podstatným zmenám. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy, majú za následok cca 90 - 95 percent všetkých úmrtí.

Taká je situácia aj v Žilinskom kraji, okrese Turčianske Teplice a jeho sídlach. V roku 2018 zomrelo v okrese Turčianske Teplice v dôsledku nádorových ochorení 45 ľudí (čo je 23,68 % zo všetkých úmrtí), v dôsledku chorôb obehovej sústavy 97 obyvateľov čo je 51,05 % zo všetkých úmrtí), na dýchacie ochorenia 16 obyvateľov čo je 8,42 % zo všetkých úmrtí), v dôsledku chorôb tráviacej sústavy 8 obyvateľov (čo je 4,21 % zo všetkých úmrtí), a na vonkajšie zavinenia 9 obyvateľov (čo je 4,74 % zo všetkých úmrtí). Uvedené úmrtia predstavovali v okrese Turčianske Teplice v roku 2018 celkom 92,11 % vo vzťahu k celkovému počtu úmrtí. Zostávajúce percentá úmrtí pripadajú na iné diagnózy. (Zdroj: www.statistics.sk/statistika_hospitalizovanych_v_sr_2019). V rámci SR bol zaznamenaný vzostup alergických ochorení, to platí i o Žilinskom kraji a jeho sídlach.

Súvislosť medzi zhoršujúcim sa zdravím a úmrtnosťou a stúpajúcim znečistením životného prostredia nie je síce priama, ale dlhodobé pôsobenie škodlivín v ovzduší, vo vodách a v potravinách sa dokázateľne prejavuje u vnímavejšej populácie - detí, starších osôb a gravidných žien. Pôsobením škodlivín sa znižuje obranyschopnosť organizmu, zvyšuje sa chorobnosť, urýchľujú sa degeneratívne pochody a proces starnutia populácie so skracovaním dĺžky života.

Podľa údajov OECD sa má do roku 2050 práve znečistenie ovzdušia v mestách stať hlavnou environmentálnou príčinou úmrtnosti na celom svete, častejšou ako znečistenie vody a nedostatočná hygiena.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

1. POŽIADAVKY NA VSTUPY

Nakoľko zámer je na základe listu Okresného úradu – odboru starostlivosti o životné prostredie v Turčianskych Tepliciach (príloha č.1) riešený jednovariantne, uvádzame údaje o vstupoch a výstupoch len pre posudzovaný variant výstavby remeselného pivovaru.

1.1. Záber pôdy

V dôsledku výstavby remeselného pivovaru dôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy, nakoľko záujmové parcely sú vedené v katastri nehnuteľností nasledovne:

699/2 – zastavané plochy a nádvoria (826 m²)

853/2 – orná pôda (2358 m²)

870/1 – orná pôda v správe SPF

Orná pôda je zaradená do BPEJ 0833062: plochy v klimatickom regióne, ktorý je charakterizovaný ako mierne chladný, mierne vlhký. Hlavnou pôdnou jednotkou sú čiernice typické, silne skeletovité, plytké, stredne ťažké pôdy. Orná pôda patrí do skupiny kvality 8 podľa prílohy č. 1 NV SR č. 58/2013 o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. V k.ú. Diviaky je najkvalitnejšia pôda zaradená do kategórie 5 (BPEJ 0857002).

Investor bude povinný zabezpečiť vyňatie plochy z poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o IPKZ a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.2 Nároky na zastavané územie

Nároky na zastavané územie nie sú, nakoľko sa jedná o poľnohospodársky využívanú plochu (v súčasnosti je zasiata repka olejná). V priestore vstupu z Prievidzskej cesty do plánovaného pivovaru je náletová zeleň, ktorá ďalej pokračuje v rôznom rozsahu východnou stranou záujmového územia (viď fotodokumentácia).

V dôsledku zriadenia odbočky z Prievidzskej cesty bude potrebné pred začatím výstavby zabezpečiť povolenie na výrub krovín a náletových drevín, ktoré v záujmovom území dosahujú viac ako 20 m² ako i na 12 stromov, ktorých obvod kmeňa vo výške 130 cm od zeme je viac ako 40 cm. (obvod dosahuje od 40 do 50 cm, 1 strom má obvod 150 cm). Plocha, z ktorej je potrebné zabezpečiť výrub je cca 120 m². V záujmovom území sa vyskytujú náletové dreviny – predovšetkým slivka, javor, jaseň, vtáči zob, ruža šípová.

1.3 Spotreba vody

Výpočet potreby vody bol spracovaný podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z., informácií od investora a so zohľadnením inovatívnej technológie výroby piva.

Tab. 2 údaje o spotrebe vody

Voda na varenie piva (približne 360 l vody 1hl piva)	7 200 m ³ /rok
Oplachová voda 240 l/ hl l piva	4 800 m ³ /rok
Spotreba vody pre zamestnancov	15 m ³ /rok
THP 1 x 60 l/os/deň	120 m ³ /rok
Výrobní zamestnanci 4 x 120 l/os/deň	
Spotreba vody celkom za rok	12 135 m³/rok

Priemerná spotreba vody:

$$Q_d = 12\,135 \text{ m}^3 / 250 \text{ prac. dní} = 48,54 \text{ m}^3/\text{deň (16 hod)} = 3,03 \text{ m}^3/\text{hod} = 0,84 \text{ l/s}$$

Voda bude používaná na varenie piva, oplachovanie KEG sudov, komplexu varne fermentačných tankov a potrubí. Okrem použitia vody na technologické účely, sanitáciu zariadení, bude voda použitá pre potreby zamestnancov.

Zdrojom vody používanej v remeselnom pivovare bude voda z verejného vodovodu v správe TURVOD, a.s. Martin. Investor uvažuje s vybudovaním aj vlastného vodného zdroja, ktorý plánuje využívať pre úžitkové účely. V prípade vyhovujúcej kvality vody sa bude môcť jeho využitie rozšíriť.

1.4 Ostatné surovinové a energetické zdroje

Elektrická energia

Objekt bude zásobovaný elektrickou energiou z existujúcej verejnej trafostanice, ktorá je napojená na verejnú distribučnú sieť. Elektrická energia v objekte bude využívaná na umelé osvetlenie (úsporné LED osvetlenie), na pripojenie technologických zariadení. Okrem verejnej distribučnej siete bude využívaná aj „zelená energia“ (fotovoltaické články), ktoré plánuje investor inštalovať na strechu výrobnjej haly. Predpokladaná ročná spotreba elektrickej energie bude 95 800 kWh.

Vstupné suroviny

Základné suroviny pri výrobe piva budú:

Tab.3. Údaje o používaných surovinách

Surovina	Množstvo na 100 l (1hl) vyrobeného piva	Množstvo za rok pri výrobe 20 000 hl piva
Pivovarnícky slad	19,8 kg	396 t

Chmeľ	0,25 kg	5,0 t
Pivovarnícke kvasinky	1 l	20 000 l
Voda na varenie piva	360 l	7 200 m ³ /rok

Vstupné suroviny (slad, chmeľ, kvasinky) budú dovážané od dodávateľov vo vreciach, resp. granulované. Podľa potreby budú preskladnené v skladových priestoroch, ktoré budú v oddelenom priestore výrobné haly v severnej časti. Na čistenie komplexu varne, tankov, kadí a potrubí budú využívané schválené kyslé sanitačné prostriedky riedené na nízku koncentráciu (2,5%) alebo lúhové (zásadité) roztoky o koncentrácii do 3%. Tieto roztoky po čistení technológie a sudov budú vypúšťané do verejnej kanalizácie. Množstvo čistiacich prostriedkov predpokladáme okolo 120-150 kg/rok.

1.5 Dopravná a iná infraštruktúra

Prístup do pivovaru bude po existujúcich komunikáciách zo smeru od Turčianskych Teplíc a Martina, odbočením z cesty I/65 na križovatke v Diviakoch smerom na Prievidzu. Novým odbočením z Prievidzskej cesty sa dostanú vozidlá na záujmovú lokalitu.

Nakládka a vykládka surovín a tovaru sa bude vykonávať vstupnými vrátami zo severnej strany haly. V severnej časti pozemku bude na spevnenej ploche priestor na parkovanie osobných vozidiel (zamestnanci, návšteva) v počte cca 5 parkovacích miest.

Pivovar bude využívať pre logistiku, vykládku a nakládku materiálov a výrobkov existujúce verejné cesty, spevnené plochy a vnútroareálovú komunikáciu. Na základe kapacity výroby predpokladáme nasledovnú intenzitu dopravy:

Dovoz surovín – 42 NA do 10 t / rok, cca 1 NA / týždeň

Odvoz výrobkov – 2-3 autá do 3,5 t/deň

Iná doprava – 1 auto do 3,5 t/deň (dovoz čistiacich prípravkov, dovoz jedla, odvoz odpadu...)

Zamestnanci môžu do firmy dochádzať medzimestskou autobusovou dopravou, železničnou dopravou, osobnými automobilmi alebo nemotorovými dopravnými prostriedkami. V tesnej blízkosti plánovaného remeselného pivovaru, na Prievidzskej ceste je zastávka verejnej autobusovej dopravy a železničná stanica Diviaky.

1.6 Nároky na pracovné sily

Výstavbu pivovaru a inštaláciu technológie bude vykonávať zmluvne dohodnutá stavebná firma, ktorá bude disponovať potrebnou kapacitou zamestnancov v požadovanej profesijnej skladbe.

Plánovaná výroba piva si vyžiada 5 pracovníkov, z toho 4 v robotníckej profesii. Ročný fond pracovnej doby sa predpokladá cca 250 dní, 16 hod/deň.

2. ÚDAJE O VÝSTUPOCH

2.1 Zdroje znečisťovania ovzdušia

V súvislosti s realizáciou zámeru vznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorý bude kategorizovaný v zmysle vyhl. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov nasledovne:

6. Ostatný priemysel a zariadenia

6.17.2 pivovary s projektovanou výrobou piva viac ako 5000 hl/rok

Projektované množstvo výroby piva bude 20 000 hl/rok.

Zdrojom emisií znečisťujúcich látok bude zariadenie na spaľovanie palív (plynné palivo) na prípravu pary - plynový generátor s príkonom 243 kW a kotol na vykurovanie priestorov a prípravu TUV s príkonom 20 kW, ktorý tiež bude spaľovať zemný plyn. Kotle sú kategorizované ako malý zdroj:

1.1. Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom v MW < 0,3.

Pri procese kvasenia piva vzniká oxid uhličitý (CO₂) v množstve asi 4 kg/1 hl piva (odborné údaje od dodávateľa technológie). To znamená, že pri ročnej výrobe 20 000 hl piva unikne do ovzdušia 80 t CO₂.

CO₂ nie je znečisťujúcou látkou podľa právnych predpisov ochrany ovzdušia.

CO₂ - je skleníkovým plynom (spolu s metánom, oxidom dusným, freónmi, fluórovanými uhľovodíkmi ..), ktorý sa dostáva do atmosféry najmä spaľovaním fosilných palív a biomasy, odlesňovaním ako i aeróbnym rozkladom organických látok. Skleníkové plyny spôsobujú ohrievanie spodnej časti atmosféry a zemského povrchu, čo vedie k otepľovaniu klímy. Uvedená činnosť – pivovary nepodlieha ustanoveniam zákona č. 414/2012 Z.z. o obchodovaní s emisnými kvótami v znení neskorších predpisov. CO₂ bude vznikať v malej miere aj zo spaľovania plynného paliva.

Charakter výroby predpokladá vznik a možnosť úniku pachových látok: 7. Skupina podľa prílohy č. 2 vyhl. č. 410/2012 Z.z. v znení neskorších predpisov, (fugitívny únik cez vetranie pracovných priestorov).

Zo spaľovania zemného plynu pre energetické účely (výroba pary, vykurovanie, príprava TUV) pri predpokladanej ročnej spotrebe približne 46 000 m³/rok budú do ovzdušia vypustené nasledovné emisie znečisťujúcich látok v tonách za rok:

Tab.4 množstvo ZL zo spaľovania zemného plynu v tonách

TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
0,00392	0,00047	0,07652	0,0309	0,00515

Prevádzkovateľ zdroja znečisťovania ovzdušia bude v súlade s požiadavkami platnej legislatívy na úseku ochrany ovzdušia povinný:

- podľa § 17 ods. „a“ zákona č. 137/2010 o ovzduší požiadať o súhlas na vydanie rozhodnutia o umiestnení, povolení stavieb stredného a malého zdroja znečisťovania ovzdušia vrátane ich zmien, a rozhodnutí na ich užívanie, tento súhlas je záväzným stanoviskom.
- prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania sú povinní viesť prevádzkovú evidenciu o zdroji (§ 15 ods. 1 písm. „u“ zákona o ovzduší). Požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie stacionárneho zdroja znečisťovania sú uvedené vo vyhláske č. 231/2013 Z.z. (ktoré údaje a akým spôsobom sa budú evidovať). Takúto stálu, priebežnú a ročnú evidenciu a evidenciu ďalších predpísaných údajov musí prevádzkovateľ v závislosti od charakteru zdroja viesť v primeranom rozsahu.
- ako súčasť žiadosti na vydanie súhlasu na uvedenie zdroja do prevádzky predložiť aj návrh spôsobu výpočtu množstva emisie pre účely poplatkovej povinnosti (§ 15 ods. 1 písm. d) zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší).
- po uvedení zariadenia do prevádzky je prevádzkovateľ zdroja znečisťovania povinný poskytovať príslušnému orgánu ochrany ovzdušia súhrn údajov z prevádzkovej evidencie, ktoré sú uvedené v § 15 ods. 1 písm. e) zákona o ovzduší. Súhrn sa vyhotovuje za uplynulý kalendárny rok a predkladá v ustanovenom termíne každoročne do 15. februára.

Keďže príkon jednotlivých využívaných energetických zariadení nebude vyšší ako 300 kW, prevádzkovateľ nebude povinný vykonať oprávnené meranie na dodržanie emisných limitov. Pre prevádzkovateľa zostáva povinnosť nastavovania horákov, údržby energetických zariadení a evidencie spotreby zemného plynu.

2.2 Odpadové vody

Odkanalizovanie areálu bude kanalizačnou prípojkou do verejnej kanalizácie s ČOV mesta Turčianske Teplice, v správe TURVOD, a.s. Martin. Spôsob napojenia pivovaru bude riešený v spolupráci s prevádzkovateľom kanalizácie.

Predpokladané množstvo splaškových odpad. vôd: $Q = 0,54 \text{ m}^3/\text{deň} = 135 \text{ m}^3/\text{rok}$

Predpokladané množstvo technologických oplachových vôd: $Q = 19,2 \text{ m}^3/\text{deň} = 4\,800 \text{ m}^3/\text{rok}$

Spolu množstvo odpadových vôd vypúšťaných do kanalizácie s ČOV: $4\,935 \text{ m}^3/\text{rok}$

Oplachové vody z pivovaru budú zaťažené predovšetkým organickými zvyškami z oplachu a umývania nádob (kvasnice, zvyšky piva). Okrem toho budú diskontinuálne postupne vypúšťané odpadové vody z dezinfekcie a sanitácie nádob a potrubí.

Vody z povrchového odtoku zo strechy výrobného objektu (pivovaru) budú zaústené voľne na terén (do vsaku) a do dažďovej záhradky situovanej na severnom okraji pozemku.

2.3 ODPADY

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, vzniknú počas výstavby a prevádzky pivovaru druhy odpadov, ktoré je možné zaradiť do kategórie nebezpečných odpadov (N) a ostatných odpadov (O). Ich prehľad uvádzame v tab. 5-6.

Tab.5 Predpokladané druhy odpadov vznikajúcich pri stavbe a inštalácii pivovaru

Katalógové číslo odpadu	Názov druhu odpadu
15 01 01	obaly z papiera a lepenky (dodávka technológie) „O“
15 01 02	obaly z plastov (dodávka technológie) „O“
15 01 03	obaly z dreva (dodávka technológie) „O“
17 01 07	zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06 „O“
17 04 05	železo a oceľ „O“
17 03 02	bitúmenové zmesi iné ako uvedené v 17 03 01 „O“
17 04 11	káble iné ako uvedené v 17 04 10 „O“
17 05 06	výkopová zemina iná ako uvedená v 170505 „O“
17 09 04	zmiešané odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03 „O“
20 03 01	zmesový komunálny odpad (odpad od dodávateľa stavby) „O“

Množstvo vzniknutého odpadu počas stavebných prác bude uvedené v projekte pre stavebné povolenie. Konkrétne údaje o množstve vzniknutého odpadu a spôsobe nakladania s ním budú jedným z dokladov pri kolaudácii stavby. Pôvodcom odpadu z výstavby je v zmysle §-u 77 ods.2 zákona 79/2015 Z.z. o odpadoch v znení jeho noviel investor stavby, čiže spoločnosť KORY s.r.o. Bratislava. V prípade, že výkopová zemina bude použitá v rámci stavby (napr: vyrovnanie terénu...) nevzťahuje sa na manipuláciu s ňou zákon o odpadoch. V prípade jej prebytku bude výkopová zemina odpadom (k.č. 170506) a musí sa s ňou manipulovať v súlade s ustanoveniami zákona o odpadoch a príslušných vyhlášok.

Tab. 6 Predpokladané druhy odpadov, ktoré budú vznikať prevádzkou pivovaru

Katalógové číslo odpadu	Názov druhu odpadu, kategória *
02 07 05	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku (mláto, pivovarnícke kvasinky) „O“
15 01 02	obaly z plastov „O“

15 01 03	obaly z dreva „O“ (palety)
15 01 04	obaly z kovu „O“
15 01 10	Obaly znečistené škodlivými látkami „N“
15 02 02	absorbenty, filtračné materiály vrátane olej. filtrov, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované NL (v prípade havárie) „N“
20 03 01	zmesový komunálny odpad „O“

* „O“ – ostatný odpad , „N“ – nebezpečný odpad

Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku (mláto, pivovarnícke kvasinky) nemusia byť zaradené ako ostatný odpad, ale mláto a kvasinky môžu byť zaradené ako vedľajší produkt (§ 2 ods. 4 zákona 79/2015 Z.z.). Zaradenie odpadu ako vedľajšieho produktu je možné na základe žiadosti v zmysle §-u 97 ods. 1 písm. „o“ zákona 79/2015 Z.z. ktorá musí byť podaná na príslušný okresný úrad v sídle kraja (OÚ OSŽP Žilina).

Nakladanie s odpadmi sa musí riadiť platnou právnou úpravou na úseku odpadového hospodárstva (zákon NR SR č. 79/2015Z.z. o odpadoch), ktorá v §-6 zákona určuje záväzné poradie priorít:

- predchádzanie vzniku odpadu,
- príprava na opätovné použitie,
- recyklácia,
- iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie,

Zneškodňovanie odpadov spôsobom, ktorý neohrozuje zdravie ľudí a nepoškodzuje životné prostredie je možné vtedy, ak sa nedá použiť iný, vhodnejší spôsob nakladania s odpadmi. Z uvedeného vyplýva, že zneškodňovanie odpadov skládkovaním by mal byť posledný spôsob, ako sa bude s odpadmi nakladať.

Uvedené platí v prvom rade pre nevyužitelný materiál (kvasinky, mláto), ktoré prevádzkovateľ nezaradí ako odpad ale na základe súhlasu OU v sídle kraja podľa §-u 97 ods. 1 písm. „o“ zákona 79/2015 Z.z. ako vedľajší produkt, pretože vie ho ďalej zmysluplne využiť (napr.: skrímenie pre hospodárske zvieratá). Ďalej sú to odpady z plastov, dreva a kovu, ktoré je možné zhodnotiť. Je preto potrebné zaviesť dôsledný oddelený zber odpadov t.j. separáciu odpadov.

Medzi prvoradé úlohy pri zahájení prevádzky pivovaru bude potrebné:

- požiadať o vydanie súhlasu, že kvasinky, mláto sa považuje za vedľajší produkt a nie za odpad v zmysle §-u 97 ods.1 písm.“o“ zákona 79/2015 Z.z.
- zaviesť separáciu odpadov
- uzatvoriť zmluvu o odbere a zneškodnení odpadov s oprávnenou organizáciou
- zaregistrovať sa ako výrobca obalov a plniť povinnosti vyplývajúce z §-u 27 a nasledujúcich zákona 79/2015 Z.z. o odpadoch

Komunálny odpad vznikajúci počas prevádzky bude zhromažďovaný v určenej zbernej nádobe a zneškodňovaný v súlade so všeobecne záväzným nariadením mesta Turčianske Teplice.

2.4 Zdroje hluku a vibrácií

Obdobie výstavby:

Počas výstavby pivovaru budú zdrojom hluku dopravy stavebné mechanizmy, činnosti, ktoré sprevádzajú stavebné postupy a doprava na stavenisko. Pôsobenie hluku bude dočasné a priestorovo obmedzené miestom vykonávania stavebných prác.

Hluk v okolí zemných strojov v činnosti dosahuje pomerne vysoké hladiny (84 – 106 dB). Hluk od stavebných strojov je dočasný a má výrazne premenlivý, prerušovaný charakter a závisí od druhu vykonávanej činnosti a od momentálne realizovanej technológie (bagrovanie, sypanie štrku, zhutňovanie, nakladanie atď.). Bežné je aj spolupôsobenie jednotlivých zdrojov hluku pri súčasnej práci niekoľkých strojov a zariadení.

V súvislosti s prevádzkou pivovaru je potrebné počítať s týmito zdrojmi hluku:

- doprava zásobovacích vozidiel a vozidiel na expedíciu tovaru (piva), doprava zamestnancov,

Podľa prognózy uvedenej v kapitole IV.1.1.5 sa intenzita dopravy na Prievidzskej ceste denne navýši o 4 automobily do 3,5 t (odber výrobkov, odvoz odpadov..). S dovozom surovín sa počíta 1x za týždeň nákladným automobilom do 10 t. Nárast hlukovej záťaže v súvislosti s prejazdmi automobilov do 3,5 t (8 prejazdov/deň) možno vzhľadom na súčasnú intenzitu dopravy na ceste považovať za nízky. V okolí navrhovanej prevádzky sa nachádzajú obytné objekty, ktoré sú už v súčasnosti postavené v blízkosti Prievidzskej cesty, ktorá je spolu so železničnou dopravou hlavným zdrojom hluku v území. Vstup do plánovaného pivovaru bude cca 150 m severne od obytného domu (č. parc. 1137/1), ktorý susedí s Prievidzskou cestou.

Za iné zdroje hluku možno považovať manipuláciu so sudmi (expedícia tovaru), ktorá sa bude vykonávať v severnej časti pozemku. Ostatné zdroje hluku technologického charakteru budú umiestnené vo vnútorných priestoroch prevádzky s minimálnym vplyvom na okolie pivovaru.

2.5 Zdroje žiarenia, tepla a zápachu

Posudzovaná technológia nebude zdrojom žiarenia. Technológia však môže byť zdrojom typického zápachu, ktorý je charakterizovaný používaným pivovarníckym sladom a kvasinkami. Typický pach z výroby piva je možné cítiť len v blízkosti výrobných priestorov haly a preto by nemal negatívne vplývať na okolité obyvateľstvo.

2.6 Vyvolané investície

Nie sú známe žiadne vyvolané investície.

3. ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH PRIAMYCH A NEPRIAMYCH VPLYVOCH NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

3.1 Vplyvy na obyvateľstvo

Vplyvy počas výstavby pivovaru

Vplyvy obdobia výstavby pivovaru a inštalácie technológie budú predstavovať jednorázovú zvýšenú hlukovú záťaž, zdroj emisií z dopravy a zo samotnej stavby. Výstavbou (hluk, emisie) budú ovplyvnení obyvatelia bývajúci v rodinných domoch pozdĺž Prievidzskej cesty na konci katastra Diviak, smerom na obec Dubové. Jedná sa o 6 rodinných domov. Vplyvy počas výstavby a inštalácie technológie na výrobu piva na obyvateľstvo považujeme za intenzívne ale krátkodobé.

Vplyvy počas prevádzky

Nakoľko doprava do a z pivovaru bude prebiehať v severnej časti pozemku, vstup do areálu pivovaru je od obytných domov vzdialený cca 150 m severne, nepredpokladáme vplyvy (hluk, emisie) na okolobývajúcce obyvateľstvo.

V dôsledku výroby piva je predpoklad vypúšťania do ovzdušia na základe odborných podkladov cca 80 t CO₂ z výroby (kvasenia) piva za rok a emisie so spaľovania zemného plynu (cca 0,117 t).

3.2 Vplyvy na prírodné prostredie

3.2.1 Reliéf a horninové prostredie

Plocha, kde sa má budovať hala s technológiou výroby piva, je rovinatá s miernym sklonom na juh. Počas stavby budú vykonávané výkopy pre základy stavby do hĺbky cca 3 m, rovnako výkopy pre vodovodnú a kanalizačnú prípojku, prípojku zemného plynu dosiahnu hĺbku do 1,5- 2 m. Vykonávaním stavebných prác nepredpokladáme významné ovplyvnenie horninového prostredia. Počas prác môže dôjsť k poruche, havárii stavebného alebo dopravného mechanizmu. Únik znečisťujúcich látok (pohonné hmoty, olej...) bude potrebné zneškodniť spôsobom sorpcie na vhodný absorpčný materiál, ktorý musí byť prítomný na stavenisku.

V širšom okolí sa nenachádzajú žiadne ložiskové územia, ktoré by boli v strete záujmu s realizáciou zámeru.

Vplyv výstavby a prevádzky pivovaru hodnotíme ako malý.

3.2.2 Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu

Vplyvy počas výstavby pivovaru

Plánovaná výrobná hala pre účely výroby piva bude postavená vo vzdialenosti 350 m západne od toku Teplica, ktorý preteká miestnou časťou Diviaky a tak vplyvy počas výstavby nepredpokladáme.

Z hľadiska ohrozenia kvality podzemných vôd v období výstavby a inštalácie technologických zariadení na výrobu piva pripadajú do úvahy úniky znečisťujúcich látok zo stavebných a dopravných mechanizmov. Prípadný havarijný únik je potrebné okamžite riešiť posypaním uniknutej látky absorbentom (vapex, ropex...), odťažením nasiaknutej zeminy a zabezpečením jej zneškodnenia.

Vody z povrchového odtoku z haly a spevnených plôch budú zaústené do vsaku a dažďovej záhradky situovanej v severnej časti pozemku.

Vzhľadom na dostatočnú vzdialenosť od povrchových tokov (350 m) a hĺbku podzemnej vody okolo 2,5-3 m od p.t. vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd hodnotíme ako malý.

Vplyvy počas prevádzky

Vplyvy na kvalitu povrchových a podzemných vôd počas prevádzky súvisia jednak s produkciou odpadových vôd a jednak s používaním chemických látok (kyslé alebo zásadité sanitárne prostriedky), ktoré pri nesprávnej manipulácii môžu spôsobiť ohrozenie resp. znečistenie kvality vôd.

Pri činnosti remeselného pivovaru budú vznikať vody:

- splaškové
- technologické
- vody z povrchového odtoku (dažďové)

Splaškové vody budú spoločne s technologickými vodami (vody po čistení technologických zariadení) a s vodami z oplachov kadí pri varení piva... odvádzané do verejnej kanalizácie mesta. Investor konzultoval so správcom vodovodov a kanalizácie TURVOD, a.s. o možnosti odberu vody a odvádzania odpadových vôd z plánovaného pivovaru, s kladným výsledkom. Spôsob nakladania s odpadovými vodami je plne v súlade s požiadavkami zákona 364/2004 Z.z. o vodách.

Na základe podkladov z iných prevádzok pivovaru kvalita vypúšťaných OV môže dosahovať nasledovné parametre:

Tab. 7 Údaje o vypúšťaných vodách

pH	P _{celk.}	N-NH ₄	N _{celk.}	NL	RL	BSK ₅	CHSK _{Cr}
6-9	15	45	70	500	2500	500	800

Verejná kanalizácia mesta Turčianske Teplice, ktorá odvádzá odpadové vody z aglomerácie mesta Turčianske Teplice, je ukončená mechanicko-biologickou čistiarnou odpadových vôd v Diviakoch, ktorá vyčistené OV vypúšťa do rieky Teplica. Množstvo odtekajúcich vôd z prevádzky pivovaru bude 4 935 m³/rok, čo je priemerne 19,74 m³/deň (16 hod.) = 1,233 m³/hod = 0,342 l/s.

Vody z povrchového odtoku zo strechy pivovaru a spevnených plôch budú zaústené do vsaku, čo z pohľadu zamedzenia vysušovania územia je správne riešenie. Týmto riešením sa navyše zbytočne hydraulicky nezaťažší kanalizačný systém a ČOV mestskej kanalizačnej siete.

Pri navrhovanej činnosti nie je predpoklad znehodnotenia kvality podzemných vôd únikom znečisťujúcej látky (CHL na sanitáciu technol. zariadenia), nakoľko s týmito chemickými látkami bude manipulované v uzavretých priestoroch s pevnou betónovou podlahou. V prípade potreby a splnenia požiadaviek zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách organizácia vypracuje havarijný plán v zmysle zákona o vodách a vyhlášky MŽP SR č. 200/2018 Z.z.

Celkovo možno zhodnotiť vplyv výstavby a prevádzky pivovaru na podzemné a povrchové vody ako malý.

3.2.3 Vplyvy na ovzdušie

V súvislosti s realizáciou zámeru vznikne nový stredný zdroj znečisťovania ovzdušia - technologický zdroj, zaradený podľa vyhl. 410/2012 Z.z. ako:

6.17.2 stredný zdroj znečisťovania ovzdušia s projektovanou výrobou piva 20 000 hl/rok

Okrem toho vznikne malý energetický zdroj znečisťovania (kotle na spaľovanie zemného plynu), z ktorých je predpoklad vzniku 117 kg ZL za rok. Celkové množstvo vypustených emisií CO₂ z kvasenia piva bude 80 t za rok, technológia môže byť aj zdrojom pachových látok. Vzhľadom na situovanie pivovaru, primeraný rozptyl ZL (výdych cca 1 m nad strechu objektu), vypúšťané emisie nebudú ovplyvňovať obyvateľstvo.

3.2.4 Vplyvy na pôdu

Výstavba haly na výrobu piva si vyžiada záber poľnohospodárskej pôdy - ornej pôdy v rozsahu 1 774 m². Ostatná časť lokality bude nezastavaná a bude ju tvoriť zeleň.

Investor si bude musieť plniť všetky povinnosti vyplývajúce zo zákona 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o IPKZ a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3.2.5 Fauna a flóra

Lokalita pre výrobnú halu (pivovar) je situovaná v tesnej blízkosti Prievidzskej cesty, na západnom okraji miestnej časti Diviaky. Plocha je evidovaná ako orná pôda a je využívaná na pestovanie rôznych poľnohospodárskych plodín, toho času repky olejnej. Jedná sa o poľnohospodárske monokultúry s faunou a flórou, ktorá sa viaže k takémuto biotopu. Z dôvodu záberu pôdy a zastavanosti dôjde k ovplyvneniu edafických organizmov, ktoré obývajú pôdne prostredie. Z celkovej plochy 3 184 m² zaberie plocha zelene 1410 m² (44% z celkovej zabranej plochy). Investor plánuje v severnej časti medzi výrobnou halou a pôvodným sadom a genofondovou lokalitou č. 201 vysadiť kríkovú aj vzrastlú zeleň a vytvoriť priestor pre oddych zamestnancov (lavička, dažďová záhradka ...)

Zo severnej strany záujmového pozemku, cca 50 m severne je identifikovaná a evidovaná genofondová lokalita č.201 Diviaky – bezodtoková depresia so stagnujúcou vodou (prechodové rašelinisko) s viacerými typmi mokraďových fytocenóz i významných vodných nestavovcov a vtákov. Stavba pivovaru, vzhľadom na jeho situovanie a charakter prevádzky, vytvorenie nárazníkovej zóny (kríková a vzrastlá zeleň) neovplyvní existenciu a funkciu genofondovej lokality.

Z dôvodu, že technológia na výrobu piva bude produkovať len emisie zo spaľovania zemného plynu a CO₂, nepredpokladáme významné vplyvy počas prevádzky pivovaru na okolitú biotu. Pivovar nebude priamo spojený s povrchovou vodou, pretože objekt bude napojený na verejnú kanalizáciu s ČOV. Vzrastlá zeleň bude aspoň čiastočne absorbovať CO₂ produkovaný pri výrobe piva (podľa publikovaných údajov 1 strom za svoj život (100 rokov) je schopný absorbovať až 1 t CO₂).

3.2.6 Územný systém ekologickej stability

Posudzovaný areál nezasahuje priamo do žiadneho prvku ÚSES. Areál pivovaru je situovaný južne od genofondovej lokality 201. Pred spracovaním zámeru investor komunikoval so správou NP Veľká Fatra (Mgr. Vantara), ktorá nemala pripomienky k plánovanej výstavbe. Lokalita je vzdialená cca 350 m západne od hydrického biokoridoru Teplice. Objekt pivovaru nebude mať žiaden vplyv ani priamy kontakt s chránenými územiami.

3.3 Vplyvy na krajinu

Výstavbou haly s technológiou výroby piva dôjde k zásahu do scenérie krajiny, pretože v súčasnosti je plocha intenzívne poľnohospodársky využívaná, obyvateľmi je vnímaná ako lán s rôznymi každoročne sa striedajúcimi sa poľnohospodárskymi plodinami. Po realizácii stavby sa pohľad na územie zmení, Prievidzskú cestu bude lemovať aj zo západnej strany nová hala doplnená vegetačnými úpravami.

3.4 Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Prvky urbánneho komplexu (priemysel, služby, rekreácia a pod.) nebudú realizáciou zámeru negatívne dotknuté. Výstavbou bude o 3 184 m² znížená výmera ornej pôdy v okrese a meste Turčianske Teplice. Naopak minimálne v okrese Turčianske Teplice sa rozšíri sortiment ponúkaných druhov piva.

Z hľadiska rozvoja priemyselných aktivít možno v danom prípade hovoriť o priamom pozitívnom vplyve na priemysel. K rozvoju menších pivovarov došlo v posledných rokoch nielen na Slovensku ale aj v iných krajinách sveta. Na Slovensku sa priestor pre podnikanie vytvoril po revolúcii (1989) a po tomto období niektoré veľké pivovary zanikli (medzi inými aj Martinský pivovar) a naopak začali vznikať minipivovary. Do súčasnej doby je podľa získaných informácií na Slovensku okolo 75 malých pivovarov.

3.5 Vplyvy na kultúru a pamiatky

Priamo v území sa nenachádzajú žiadne kultúrne a historické pamiatky, paleontologické náleziská, či významné geologické lokality, ktoré by mohli byť ovplyvnené realizáciou zámeru. Rovnako nepredpokladáme ani vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy. Počas stavebných prác (odstránenie ornice + výkopové práce) je potrebné vykonávať obozretne s ohľadom na možnosť prítomnosti archeologického alebo paleontologického nálezu.

4. HODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK

Z hľadiska zdravotných rizík je vzhľadom na charakter výroby, situovanie pivovaru v okrajovej časti katastrálneho územia miestnej časti Diviaky vo vzťahu k obyvateľstvu relevantné posudzovať vplyv znečistenia ovzdušia a hluku.

Čo sa týka množstva vypúšťaných ZL do ovzdušia, z výroby piva vzniká CO₂ (skleníkový plyn), ktorý bude voľne unikať do atmosféry. Na jeho absorpciu z ovzdušia investor vysadí kríkovú zeleň a stromy, ktoré ho aspoň čiastočne využijú pre svoj rast. Okrem toho zo spaľovania zemného plynu vznikne cca 117 kg emisií.

Kritériom pre posudzovanie účinkov hluku je nariadenie vlády SR č. 549/2007 Z.z., ktoré vo vonkajšom priestore v obytnom území stanovuje najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku 50 dB pre deň a večer a 45 dB pre noc. Vzdialenosť prvých rodinných domov od vstupu do areálu pivovaru (150 m južne) a organizácia dopravy (nakládka, vykládka) v severnej časti pozemku, práca len počas dňa (6,00 - 22,00 hod) je zárukou, že vplyvom prevádzky výrobného areálu nebudú tieto limity prekročené.

Čo sa týka pracovného prostredia musí prevádzkovateľ dodržiavať všetky hygienické predpisy s dôrazom na dodržiavanie potravinového práva.

Výstavba a následne prevádzka pivovaru sa musí riadiť z hľadiska zabezpečenia hygieny a zdravotnej nezávadnosti potravín nasledovnými predpismi:

- Zákon č.152/95 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov
- Potravinový kódex SR

Potravinový kódex Slovenskej republiky je vykonávacím predpisom zákona o potravinách, je zložený z jednotlivých výnosov Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a je rozdelený do troch častí:

1. Vymedzenie pojmov a spôsob skúšania potravín a tabakových výrobkov
2. Všeobecné požiadavky
3. Komoditné hlavy

Potravinový kódex Slovenskej republiky upravuje požiadavky na zdravotnú neškodnosť, hygienu, požiadavky na zloženie a kvalitu potravín, zložky, ako aj technologické postupy používané pri ich výrobe a požiadavky na balenie jednotlivých potravín, ich skupín alebo všetkých potravín, rozsah a spôsob ich označovania, ich skladovanie, prepravu, manipuláciu s nimi a ich obeh, ako aj zásady na odber vzoriek a ich vyšetrovanie. Požiadavky ustanovené v

potravinovom kódexe je povinný dodržiavať každý, kto potraviny vyrába, manipuluje s nimi a umiestňuje ich na trh.

- Výnos MP SR a MZ SR z 12. apríla 2006 č. 28167/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca všeobecné požiadavky na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní a niektoré osobitné požiadavky na výrobu a predaj tradičných potravín a na priame dodávanie malého množstva potravín;
- Vyhláška MPaRV SR č. 30/2014 o požiadavkách na nápoje
- Nariadenie (ES) č. 852/2004 o hygiene potravín;
- Nariadenie EP a Rady (ES) č. 178/2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva v aktuálnom znení
- Nariadenie EP a rady EU č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004

Článok 5 nariadenia (ES) č. 852/2004 Európskeho parlamentu a Rady o hygiene potravín vyžaduje od prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, aby určili, zaviedli a zachovávali trvalý postup založený na zásadách Analýzy nebezpečenstva a kritických kontrolných bodoch (HACCP). Nariadenie (ES) č. 852/2004 umožňuje zavádzať postupy založené na HACCP flexibilne a tak zabezpečiť, aby mohli byť uplatňované na všetky situácie.

HACCP – Hazard Analysis Critical Control Points v preklade znamená analýza nebezpečenstva narušenia zdravotnej alebo hygienickej neškodnosti potravín, identifikácia kritických bodov a preventívne zabezpečenie kontroly týchto bodov.

Pozostáva z nasledujúcich siedmich zásad:

- (1) identifikovanie všetkých nebezpečenstiev, ktorým sa musí zabrániť, ktoré sa musia vylúčiť alebo znížiť na prijateľnú úroveň (analýza nebezpečenstiev);
- (2) identifikovanie kritických kontrolných bodov v tom kroku alebo krokoch, v ktorých je nutná kontrola na zabránenie alebo vylúčenie nebezpečenstva alebo na jeho zníženie na prijateľnú úroveň;
- (3) určenie kritických limitov v kritických kontrolných bodoch, ktoré pre zabránenie, vylúčenie alebo zníženie identifikovaných nebezpečenstiev rozlišujú prijateľnosť od neprijateľnosti;
- (4) určenie a zavedenie účinných postupov monitorovania v kritických kontrolných bodoch;
- (5) určenie nápravných opatrení, ak monitorovanie ukazuje, že určitý kritický kontrolný bod nie je pod kontrolou (nie je ovládaný);
- (6) určenie postupov, ktoré sa musia pravidelne vykonávať na overovanie účinného fungovania opatrení vytýčených v odsekoch 1 až 5;

(7) určenie dokumentov a záznamov zodpovedajúcich druhu a veľkosti potravinárskeho podniku na preukazovanie účinného uplatňovania opatrení vytýčených v odsekoch 1 až 6.

Pred stanovením postupov HACCP musia byť zavedené nevyhnutné požiadavky hygieny potravín, ktoré zahŕňajú najmä:

- požiadavky na infraštruktúru a zariadenie,
- požiadavky na suroviny,
- bezpečné zaobchádzanie s potravinami (vrátane balenia a dopravy),
- manipuláciu s potravinárskymi odpadmi,
- postupy na kontrolu škodcov,
- sanitačné postupy (čistenie a dezinfekcia),
- kvalitu vody,
- zachovávanie chladiarenského reťazca,
- zdravie zamestnancov, ich zdravotný stav,
- osobnú hygienu,
- školenie

Plán HACCP je súčasťou hygienických predpisov správnej výrobnéj praxe v podniku a bude musieť byť pripravený pred začatím výroby.

5. ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA BIODIVERZITU A CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Navrhovaná prevádzka pivovaru nezasahuje priamo do žiadnych veľkoplošných ani maloplošných chránených území v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, prevádzka je situovaná južne od genofondovej lokality 201 a nebude mať s ňou žiadny kontakt.

Rovnako územie nie je súčasťou navrhovaných chránených vtáčích území, území európskeho významu, území zaradených do Natury 2000. Pivovar je situovaný cca 350 m západne od toku Teplica, ktorá je evidovaná ako chránený areál a biokoridor. Do toku nebude zasahované priamo, nepriamo len vypúšťaním vyčistených odpadových vôd cez ČOV Diviaky, ktorá je v správe TURVOD, a.s. Z pohľadu ochrany vôd územie nie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti Veľká Fatra.

Územie nie je situované v ochrannom pásme II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Turčianskych Tepliciach.

6. POSÚDENIE OČAKÁVANÝCH VPLYVOV Z HĽADISKA ICH VÝZNAMNOSTI A ČASOVÉHO PRIEBEHU PÔSOBNIA

V predchádzajúcich častiach zámeru sme uviedli predpokladané vplyvy posudzovanej činnosti z hľadiska kvalitatívneho (bez vplyvu, pozitívny vplyv,

negatívny vplyv), časového priebehu pôsobenia (krátkodobý, dlhodobý, trvalý a dočasný), formy pôsobenia (priame, nepriame, kumulatívne). Časovo sme sa snažili odhadnúť dĺžku vplyvu, ktorú možno sumárne zhodnotiť nasledovne:

- vplyvy počas výstavby výrobné haly a inštalácie technológie: krátkodobé, intenzívne.
- vplyvy počas prevádzky: trvalé s nízkou intenzitou (hluk z dopravy emisie z dopravy a prevádzky pivovaru).

Iné vplyvy ako tie, ktoré sme uviedli v predchádzajúcich častiach zámeru nepredpokladáme.

Prehľad relevantných kľúčových právnych predpisov, ktoré sme zohľadnili pri hodnotení vplyvov navrhovanej činnosti

- § Zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- § Vyhláška MŽP SR č. 371/2015Z. z. , ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
- § Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov
- § Vyhl. MŽP SR č. 366/2015 Z.z. o evidenčnej a ohlasovacej povinnosti
- § Zákon č. 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zmien a doplnkov zákona a príslúchajúcimi vykonávacími vyhláškami
- § Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší
- § Vyhláška MPŽ SR č. 410/2012 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.
- § Vyhláška MŽP č. 411/2012 Z. z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí
- § Vyhláška MŽP SR č. 231/2013 Z.z. o informáciách podávaných Európskej komisii, o požiadavkách na vedenie prevádzkovej evidencie, o údajoch oznamovaných do Národného emisného informačného systému a o súbore technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení
- § Zákon 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov
- § Potravinový kódex a súvisiace nariadenia EP a EU
- § Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. o podpore, ochrane a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov
- § Nariadenie vlády SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku
- § Nariadenie vlády SR č. 549/2007 Z. z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.
- § Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov
- § Vyhláška MŽP SR č. 200/2018 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd
- § Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

- § Vyhláška MŽP č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov
- § Zákon 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o IPKZ a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- § Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- § Zákon NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu

7. PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRESAHUJÚCE ŠTÁTNE HRANICE.

Výstavba a prevádzka pivovaru na okraji obytnej zóny miestnej časti Diviaky v Turčianskych Tepliciach nebude mať vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice.

8. VYVOLANÉ SÚVISLOSTI, KTORÉ MÔŽU SPÔSOBIŤ VPLYVY S PRIHLIADNUTÍM NA SÚČASNÝ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V DOTKNUTOM ÚZEMÍ

Na základe komplexného posúdenia plánovanej činnosti nie sú spracovateľom zámeru ani investorovi známe žiadne vyvolané súvislosti, ktoré by mohli spôsobiť vplyvy na životné prostredie v dotknutom území.

9. ĎALŠIE MOŽNÉ RIZIKÁ SPOJENÉ S REALIZÁCIOU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Na základe analýzy vplyvov prevádzky pivovaru neočakávame pri bežnej prevádzke významné nepredvídané riziká, ktoré by mohli ohroziť zdravie ľudí alebo poškodiť životné prostredie.

Možným rizikom v prevádzke je požiar. Skladované látky (pivovarnícky sklad, chmelový extrakt, kvasinky, používané čistiace prostriedky) nie sú horľavé látky, a tak riziko požiaru nie je vysoké. Prípadné riziko je potrebné eliminovať v zmysle platných predpisov na úseku požiarnej ochrany (požiarna voda, hasiace prístroje v hale, ustanovenie bezpečnostného a požiarneho technika, spracovanie požiarneho plánu).

Určité riziko predstavuje aj potenciálna havária s únikom znečisťujúcich látok v pivovare počas jeho prevádzky (doprava, skladovanie a manipulácia so znečisťujúcimi látkami). Pre tento prípad bude potrebné spracovať havarijný plán v zmysle požiadaviek zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a vyhl. MŽP SR

200/2018 Z.z. a to v prípade, ak sa bude v pivovare manipulovať pravidelne s viac ako 1000 l alebo 1000 kg znečisťujúcich látok.

10. OPATRENIA NA ZMIERNENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV JEDNOTLIVÝCH VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Na základe vykonaného hodnotenia vplyvov prevádzky pivovaru doporučujeme realizovať nasledovné opatrenia:

- manipuláciu so znečisťujúcimi látkami (čistiace prostriedky na technológiu a sudy, chladiivo) vykonávať tak, aby nedošlo k ich úniku a tým ohrozeniu kvality podzemných vôd,
- v prípade splnenia limitu spracovať havarijný plán v zmysle zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a vyhl. MŽP č. 200/2018 Z.z.;
- vykonať výsadbu stromov a kríkov v severnej a východnej časti pozemku, na západnej strane vysadiť kríkovú zeleň tak, aby nebránila prieniku svetla do výrobnéj haly. Spôsob výsadby, druhy kríkovej a vzrastlej zelene upresniť v projekte sadových úprav, ktorý doporučujeme dokladovať v stavebnom konaní
- pri ďalšej príprave, realizácii, výstavbe ako i prevádzke pivovaru postupovať podľa platných legislatívnych predpisov na úseku životného prostredia;

11. POSÚDENIE OČAKÁVANÉHO VÝVOJA ÚZEMIA, AK BY SA NAVRHOVANÁ ČINNOSŤ NEREALIZOVALA

V prípade hodnotenia nulového stavu záujmovej lokality je potrebné uviesť, že lokalita je situovaná v okrajovej časti zastavaného územia mesta Turčianske Teplice – miestna časť Diviaky v blízkosti Prievidzskej cesty.

V prípade, že by sa stavba nerealizovala, územie by bolo určitú dobu poľnohospodársky využívané a následne by majiteľ hľadal iné zmysluplné využitie. Vzhľadom na fakt, že pozemky sú už vlastníctvom investora a plánovaná aktivita nie je v rozpore so schválenou územno-plánovacou dokumentáciou, tento stav je málo pravdepodobný.

12. POSÚDENIE SÚLADU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNOPLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU A ĎALŠÍMI RELEVANTNÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTMI

Mesto Turčianske Teplice má spracovaný v roku 2007 Ing. arch .P. Krajčom, autorizovaným architektom územný plán. Mestské zastupiteľstvo 27.8.2007 uznesením č. 87/2007 schválilo územný plán. Priestor, kde sa má vybudovať remeselný pivovar je situovaný vedľa Prievidskej cesty, v k.ú. Diviaky mesta Turčianske Teplice, v zóne určenej územno-plánovacou dokumentáciou pre priemysel a výrobu (plocha D2).

13. ĎALŠÍ POSTUP HODNOTENIA VPLYVOV S UVEDENÍM NAJZÁVAŽNEJŠÍCH OKRUHOV PROBLÉMOV

Predmetom predloženého zámeru je posúdenie vplyvov stavby a prevádzky pivovaru (20 000 hl piva ročne) v severozápadnej okrajovej časti miestnej časti Diviaky obce Turčianske Teplice na životné prostredie. Plocha, na ktorej sa má realizovať stavba je majetkom investora a je v súlade s UPD mesta Turčianske Teplice.

V predchádzajúcich kapitolách boli popísané možné vplyvy počas výstavby a prevádzky pivovaru. Z pohľadu spracovateľa zámeru nevidíme výrazné a závažné problémy počas jeho výstavby ani prevádzky. Tak ako bolo uvedené v predchádzajúcich kapitolách, pri správnej, bezporuchovej prevádzke nie je predpoklad ohrozenia alebo znečistenia okolitého životného prostredia.

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU S PRIHLIADNUTÍM NA VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

1. TVORBA SÚBORU KRITÉRIÍ A URČENIE ICH DÔLEŽITOSTI NA VÝBER OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Pre hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie bolo použité komplexné hodnotenie formou hodnotiaceho opisu. Súbor kritérií hodnotenia boli vybrané tak, aby charakterizovali spektrum vplyvov a ich významnosť. Kritériá očakávaných vplyvov boli vytvorené z hľadiska kvalitatívneho (bez vplyvu, pozitívny vplyv, negatívny vplyv), časového priebehu pôsobenia (krátkodobý, dlhodobý, trvalý a dočasný), formy pôsobenia (priame, nepriame, kumulatívne).

Významnými kritériami vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti boli identifikované vplyvy na obyvateľstvo, zložky životného prostredia, sociálnoekonomický vplyv.

Pre porovnanie jednotlivých variantov boli vplyvy vyhodnotené priradením číselnej hodnoty k jednotlivým vplyvom:

Tab. č. 8

Hodnotenie		Charakteristika
0	bez vplyvu	vplyv nie je aktuálny
1	nevýznamný	minimálny, krátkodobý, málo pravdepodobný
2	málo významný	málo významný z hľadiska doby trvania, alebo pravdepodobnosti
3	pravdepodobne významný	významný, environmentálne prijateľný po prijatí opatrení
4	významný	veľmi významný, opatrenia na zmiernenie, kompenzácie sú nevyhnutné
5	veľmi významný	mimoriadne významný – predpoklad prekročovania environmentálnych noriem

Znamienko (-) záporný vplyv, znamienko (+) kladný vplyv *- potenciálny vplyv napr. v prípade havárie

2. VÝBER OPTIMÁLNEHO VARIANTU ALEBO STANOVENIE PORADIA VHODNOSTI PRE POSUDZOVANÉ VARIANTY

Na základe rozhodnutia Okresného úradu Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-TR-OSZP-2020/000432-002- Ku zo dňa 16.6.2020 je zámer navrhovanej činnosti „Remeselný pivovar Hluškár“ spracovaný v jednom

variante (variant V1). Okrem variantu realizácie navrhovanej činnosti je popísaný aj nulový variant (variant V0), t.j. stav, ktorý by nastal v prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

Tab. č.9 Prehľad porovnania vplyvov jednotlivých variantov na životné prostredie

	V1	V0
Horninové prostredie a reliéf	-1*	0
Využívanie zdrojov	0	0
Pôda	-1	0
Voda	-1*	0
Ovzdušie	-1	0
ÚSES, chránené územia	0	0
Krajina	+1	0
Kultúrne pamiatky	0	0
Rekreácia a cestovný ruch	0	0
Obyvateľstvo	-1	0
Zamestnanosť	+1	-1
Infraštruktúra , priemysel	+2	0
Výrub stromov / výsadba	-1/+1	0
Výsledná syntéza kladných a záporných vplyvov	-2*	-1

*z toho 2 vplyvy sú potenciálne, ktoré môžu nastať len pri havárijnej situácii (havária vozidla, únik ZL...)

Porovnaním variantu V1 navrhovanej činnosti s nulovým stavom, ktorý by nastal keby sa navrhovaná činnosť nerealizovala je zrejmé, že výstavba a prevádzka výrobnnej činnosti prináša so sebou potenciálne riziko úniku ZL počas výstavby a aj prevádzky. V prípade, že by sme potenciálne riziká nebrali do úvahy rozdiel medzi navrhovaným variantom a nulovým stavom by nebol.

Predkladaný zámer je navrhovaný v súlade s územným plánom mesta Turčianske Teplice, ktorý v danom území uvažuje s plochami priemyslu a výroby.

Identifikované negatívne vplyvy navrhovanej činnosti:

- hluk z výstavby a prevádzky pivovaru
- emisie zo spaľovania zemného plynu
- záber poľnohospodárskej pôdy

sú environmentálne akceptovateľné, v súlade s platnou legislatívou v oblasti ochrany zložiek životného prostredia a je možné ich zmierniť opatreniami, uvedenými v kapitole IV.

3. ZDÔVODNENIE NÁVRHU OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Na základe komplexného porovnania navrhovanej činnosti s nulovým variantom odporúčame realizáciu zámeru, ktorý rozširuje druhy priemyslu v okrese (potravinarstvo), vytvára nové pracovné miesta a jeho prevádzkou nedôjde k vzniku významných negatívnych vplyvov na životné prostredie. V rámci ďalšej prípravy povolenia navrhovanej činnosti navrhujeme zapracovať a realizovať opatrenia uvedené v kapitole IV.10.

Navrhovaná činnosť bude realizovaná v súlade s platnými právnymi predpismi ochrany životného prostredia, je v súlade s UPD mesta Turčianske Teplice, v primeranej miere rešpektuje zásady prijatých strategických dokumentov v oblasti ochrany životného prostredia, napr. koncepciu nakladania s vodami z povrchového odtoku, POH SR na roky 2016-2020 a ďalšími.

Realizáciou navrhovanej činnosti v posudzovanej lokalite sa využijú existujúce územné kapacity a existujúca dostupná technická infraštruktúra (voda, kanál, zemný plyn, elektrická energia).

Prevádzkovaním navrhovanej činnosti nedochádza k priamej kolízii s obytnou zónou ani s inými priemyselnými prípadne rekreačnými aktivitami. Odkúpením poľnohospodárskej pôdy investorom, sa charakter využitia územia zmení, z poľnohospodárstva na potravinársky priemysel. Z pohľadu ochrany prírody sa v území nenachádzajú žiadne veľkoplošné ani maloplošné chránené územia. V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu platí prvý stupeň ochrany. Genofondová lokalita 201, je v primeranej vzdialenosti cca 50 m severne od plánovanej stavby.

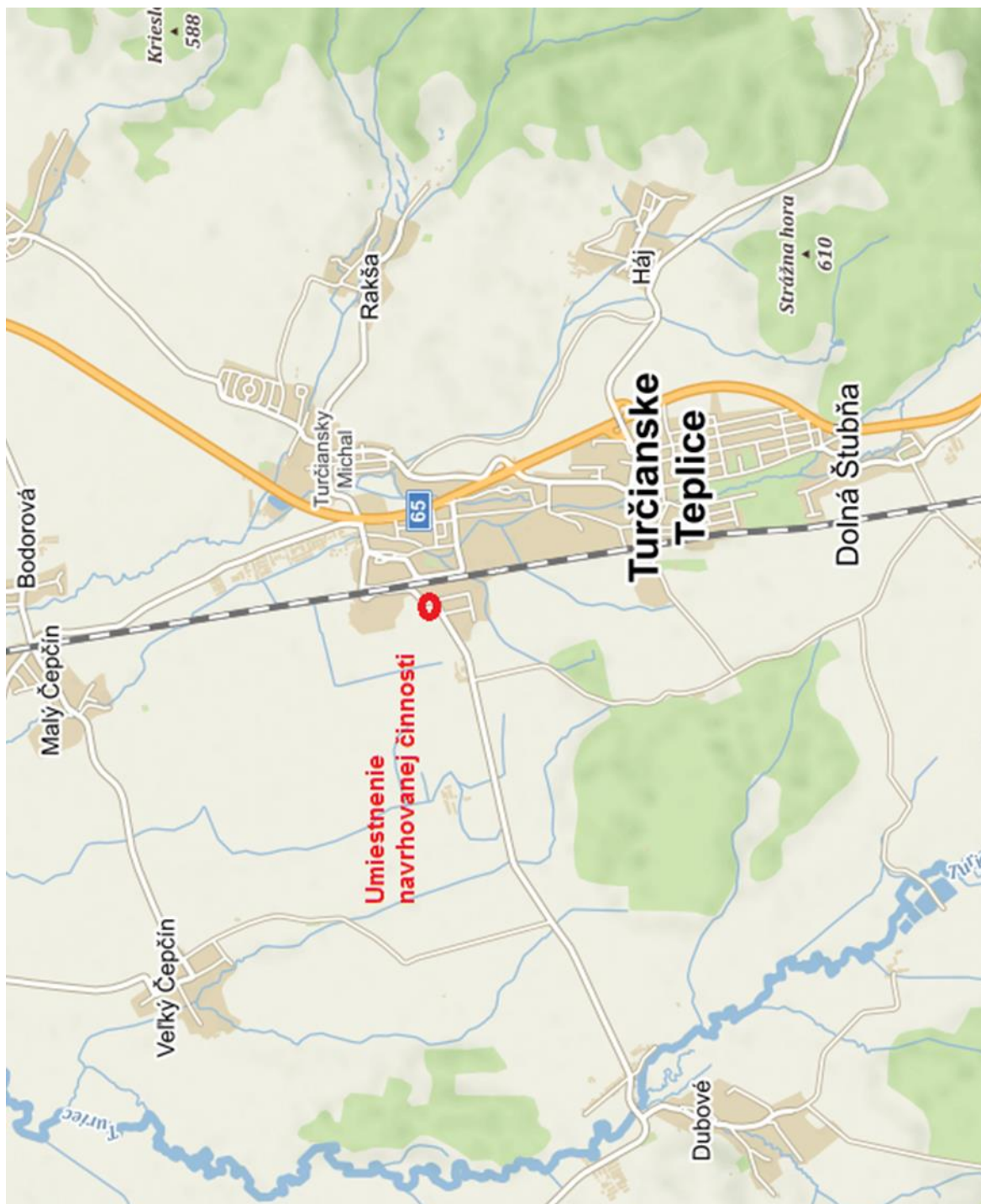
Navrhovateľ v procese posudzovania vplyvov zabezpečil podklady pre vyhodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľstva primerane k rozsahu a povahy navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej činnosti, najmä jeho únosného zaťaženia a ochrany poskytovanej podľa osobitných predpisov, významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Na základe identifikovaných vplyvov hodnotených v predloženom zámere neboli nezistené také negatívne vplyvy, ktoré by v dôsledku realizovania navrhovanej činnosti významne ovplyvňovali kvalitu životného prostredia; nad rámec environmentálnych noriem ustanovených vo všeobecne záväzných právnych predpisoch na ochranu životného prostredia a verejného zdravia.

Identifikované vplyvy v dôsledku navrhovanej činnosti sú environmentálne akceptovateľné a je možné ich zmierniť technickými a organizačnými opatreniami.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA

1. Prehľadná situácia, mapa (mierka 1:50 000)

2. Fotodokumentácia – lokalita navrhovanej činnosti

Foto1 pohľad na lokalitu z juhu

Foto 2 Prievdzská cesta a južná časť záujmovej lokality

Foto 3 pohľad na vegetáciu pozdĺž Prievidzskej cesty

Foto 4 pohľad na okolité domy miestnej časti Diviaky

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

1. ZOZNAM TEXTOVEJ A GRAFICKEJ DOKUMENTÁCIE, KTORÁ SA VYPRACOVALA PRE ZÁMER, A ZOZNAM HLAVNÝCH POUŽITÝCH MATERIÁLOV

1.1 Grafické prílohy

uvedené v kapitole VI.

- príloha č. 1: situácia Remeselný pivovar Hluškár
- príloha č. 2: pôdorysy
- príloha č. 3: rezy
- príloha č. 4: pohľady
- príloha č. 5: situácia – zeleň

1.2 Textové prílohy:

- Príloha č. 1: Upustenie od variantného spracovania zámeru navrhovanej činnosti (list Okresný úrad Turčianske Teplice OU-TR-OSZP-2020 /000432-002- Ku zo dňa 16.6.2020)
- príloha č.2: Územnoplánovacia informácia

1.3 Zoznam hlavných použitých materiálov:

- Maheľ M., et.al., 1967: Regionálna geológia Slovenska,
- Mazúr E., Lukniš M., 1980: Základné geomorfologické členenie SR, SAV Bratislava
- Michalko, J.(ed.) et al. 1986: Geobotanická mapa ČSSR. Slovenská republika. Veda, Bratislava,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta na roky 2014 – 2020
- RUSES okresu Turčianske Teplice
- Územný plán mesta Turčianske Teplice, 2007
- www.shmu.sk
- www.enviroportal.sk
- www.upvasr.sk
- www.maps.google.sk
- www.mapy.cz
- www.air.sk
- www.infostat.sk
- www.wikipedia.sk
- www.mapka.gku.sk
- www.turciansketeplce.sk

2. ZOZNAM VYJADRENÍ A STANOVÍSK VYŽIADANÝCH K NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PRED VYPRACOVANÍM ZÁMERU

Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru je uvedený v bode VI.1.2 a sú prílohou zámeru. Okrem toho investor a spracovateľ zámeru komunikoval so Správou Národného parku Veľká Fatra, so správcami verejných sietí TURVOD, a.s. SPP a.s. a SSE – Distribúcia vo veci možnosti napojenia pivovaru na verejné siete. Obdobne investor komunikoval s dopravným inšpektorátom vo veci vstupu na lokalitu pre výstavbu pivovaru.

3. ĎALŠIE DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O DOTERAJŠOM POSTUPE PRÍPRAVY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A POSUDZOVANÍ JEJ PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Spracovateľ zámeru vykonal fyzickú obhliadku navrhovanej lokality a vyhotovil fotodokumentáciu územia, obhliadku zelene (stromy, kríky), ktoré budú v dôsledku vstupu na pozemok odstránené. Pri spracovaní zámeru boli použité údaje a výkresová dokumentácia z pripravovanej projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie pre stavebné objekty navrhovanej činnosti, ktorú spracoval Ing. arch. Pavle.

VIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

Martin, 7.7.2020

IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. SPRACOVATELIA ZÁMERU

RNDr. Dagmar Hullová

2. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV (PEČIATKOU) SPRACOVATEĽA ZÁMERU A PODPISOM (PEČIATKOU) OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA

RNDr. Dagmar Hullová

Ing. Ján Oravkin

spracovateľ zámeru

oprávnený zástupca navrhovateľa

